

Inspiratiebundel warme transitie naar de kleuterschool

Hopon

In samenwerking met
Opgroeien in Brussel
Onderwijscentrum Brussel

Met de steun van

Hopon

A&M Hellinckxstraat 45, 1083 Ganshoren
i-mens vzw Hoofdzetel
Tramstraat 61, 9052 Zwijnaarde
ON 0416 603 716 RPR Gent

 02 421 79 91
078 15 25 35
(24/24 – 7/7)

 hopon@i-mens.be
www.i-mens.be/hopon
info@i-mens.be
www.i-mens.be

Algemene inleiding

THEORETISCHE ACHTERGROND

De 1ste dag op de kleuterschool is voor alle kinderen en ouders een belangrijk moment. De transitie is voor heel wat kinderen en ouders alsook voor professionals een uitdaging. Elk kind ervaart de stap naar school op een andere manier: sommigen komen van de kinderopvang of onthaalouders terwijl anderen thuis bleven bij hun ouders of grootouders.

De overgang van thuis of kinderopvang naar school is geen gebeurtenis van 1 dag. Het is een proces van continuïteit en verandering: verandering van relaties, verandering in de manier van omgaan met de kinderen, een nieuwe omgeving, een andere tijdsindeling en context van leren (Peeters & Hulpia, 2015). De transitieperiode begint vóór de kinderen naar school gaan. Ze eindigt op het moment waarop de kinderen en de gezinnen een gevoel hebben van betrokkenheid bij de school en de leerkrachten dat gevoel erkennen (uit de visienota EDUCARE van VGC – Onderwijscentrum Brussel en Entiteit Gezin).

Er staan 3 zaken centraal die de transitie 'warm' (lees: minder moeizaam) maken.

1. Verbinding creëren tussen voorschoolse voorzieningen zoals kinderopvanginitiatieven en scholen aan de hand van activiteiten.
2. het emotioneel welzijn van kinderen.
3. de toegankelijkheid van de school/voorziening naar ouders.

Zoals het alom bekende spreekwoord luidt: 'goed begonnen is half gewonnen'. Dat geldt ook voor de start van onze schoolcarrière. Jammer genoeg is de instap in de kleuterschool niet voor iedereen vanzelfsprekend. Niet alle kinderen komen namelijk gelijk aan de start (Anthoni & Vandebossche, 2017). Uit onderzoek blijkt dat de sociale en culturele achtergrond van gezinnen de transitie beïnvloedt. Kwetsbare kinderen hebben meer kans om ernstige moeilijkheden te ondervinden. Dit vooral wanneer de kleuterschool of lagere school geen ondersteuning biedt aan deze kinderen (Peeters & Hulpia, 2015).

Verschillende onderzoeken tonen aan dat zorg en leren moeten samengaan. Echter, in het huidige split-systeem zien we dat nog te weinig. (Van Laere & Peleman, 2017). Leren en zorg worden vaak als twee verschillende dingen ervaren. Zowel ouders als professionals plaatsen leren hiërarchisch hoger dan zorg. Inzetten op warme transitie zorgt ervoor dat deze opsplitsing verdwijnt en we naar de holistische ontwikkeling van het kind kunnen kijken.

WAAROM DIT DRAAIBOEK

Een warme start voor alle kinderen, ouders en betrokkenen, dat is waar wij naar streven. We kunnen het niet mooier verwoorden dan Michel Vandebroek in een interview voor Knack: *"huilende kleuters op de eerste schooldag zijn helemaal niet normaal. Normaal is dat ouders, kleuters en school langzaam een vertrouwensband opbouwen. Normaal is ook dat er een wederzijdse dialoog is, waarbij alle partijen hun zorgen kunnen uiten en vragen kunnen stellen. Normaal is dat men aan elkaar went."*

Doorheen een AMIF-project en dankzij de steun van Huis van het Kind Ket in Brussel, werkten we mee aan tal van grote en kleine krachtige acties die het verschil kunnen maken.

We ontwikkelden dit draaiboek aan de hand van uiteenlopende acties en inbreng van diverse partners. Hiermee wensen we kinderopvanginitiatieven, scholen en alle organisaties die met jonge kinderen en ouders in contact komen te inspireren. Met dit instrument willen wij jou ondersteunen en motiveren om actie te ondernemen: klasoudercafés of preschool-activiteiten plannen, buurtwandelingen organiseren, jonge gezinnen informeren en ondersteunen, sterke samenwerking uitbouwen tussen partners ... Deze lijst is oneindig.

HOE IS HET DRAAIBOEK OPGEBOUWD

De start van het draaiboek is de **tijdlijn**. Met dat document schetsen we in 1 beeld de acties en activiteiten om vanuit diverse sectoren aan warme transitie te werken. Zie het als een basis om inspiratie uit te halen, af te toetsen wat je reeds doet of als de start van diverse acties rond warme transitie.

Ben je getriggerd door een actie op de tijdlijn? Neem de inspiratiefiche(s) erbij en laat je inspireren om eigen acties uit te proberen, vorm te geven en aan te passen aan de context waarin je werkt. In deze **24 inspiratiefiches** stellen we leuke, interactieve, boeiende, grote en kleine praktijkvoorbeelden voor.

Naast deze fiches bieden we ook **werkfiches** aan die je kan gebruiken ter ondersteuning om acties voor te bereiden en uit te werken. Neem na de actie zeker de **evaluatiefiche** erbij. Deze laat je stilstaan bij sterke punten alsook nadenken op welke manier je een actie kan uitbreiden of verdiepen om de transitie voor instappers nog zachter te maken.

Je kan meteen aan de slag, al raden we aan ook tijd te nemen voor reflectie. In de **reflectiefiche** overdenk je jouw kijk op ouderbetrokkenheid en hoe de samenwerking met ouders er in jouw setting kan uitzien.

Wij zagen de mooiste acties ontstaan daar waar tegelijk werd ingezet op praktijk en nagedacht werd over visie. Voor ondersteuning op maat rond beleid en visie kan je terecht bij het onderwijscentrum Brussel (OCB) en/of Opgroeien in Brussel (OIB).

VOOR WIE IS HET DRAAIBOEK

We richten ons met deze bundel tot iedereen die in contact komt met jonge gezinnen.

Het thema kan overkoepelend en sectoroverschrijdend worden ingezet door:

- Scholen, kinderopvanginitiatieven: laat je inspireren, probeer, experimenteer en spreek partners uit je buurt aan om samenwerkingsmogelijkheden te bekijken.
- Partners: neem contact met scholen en kinderopvanginitiatieven en zet gezamenlijke acties op.

Hierbij alvast een greep uit de partners waar wij mee samenwerkten: Huis van het Kind, Brede Scholen, Gemeenschapscentra, Preventiedienst, Kind & Gezin, Inloopteam, Bibliotheken, OCMW, LOP, OIB, OCB en uiteraard scholen en kinderdagverblijven.

VERDERE TIPS:

- Wil je meer te weten komen over warme transitie? Lees dan zeker '**Warm, welkom en wederkerig**' van VBJK, het inspiratieboek voor kleuterscholen om te werken aan een goede, wederkerige ouder-schoolsamenwerking. Het staat boordevol praktijkvoorbeelden en verhalen uit de AMIF-proeftuinen, tips en suggesties om zelf ook aan de slag te gaan.

Het boek is te koop in de handel of kan je downloaden via volgende link:

https://vbjk.be/files/attachments/1015/boek_kleuterparticipatie_DEF_lowres_download.pdf

- Wil je het thema transitie bespreken binnen een lokaal samenwerkingsverband? Bekijk dan zeker eens het doe-pakket 'Inzetten op Warme Transitie'. Dit is een praktische leidraad voor trekkers van lokale samenwerkingsverbanden om dit thema te agenderen en te bespreken. Ook als je het thema wil bespreken binnen je team of organisatie, kan dit doe-pakket inspiratie bieden.

<https://www.expoo.be/doe-pakket-inzetten-op-warme-transities>

- Ben je op zoek naar taaltips bij routines in de onthaalklas en 1ste kleuterklas? Lees '**Minimaal maximaal**' en ontdek krachtige ideeën om routines zinvol en betekenisvol in te vullen in functie van het welbevinden, de ontwikkeling en de taalverwerving van jonge kleuters.

Het boek is te koop in de handel, maar is ook gratis uit te lenen bij de OCB-BIB:

<https://www.onderwijscentrumbrussel.be/diensten/onderwijsbibliotheek>

GEBRUIKTE SYMBOLEN

De kinderopvang kan deze actie uitvoeren.

De school / buitenschoolse opvang kan deze actie uitvoeren.

Een partner kan deze actie uitvoeren.

Met deze fiches kan je na het lezen van de inspiratiefiche aan de slag.

Wij wensen jou veel lees- en inspiratieplezier!

Warme groeten,
Team Hopon

Heb je nog vragen? Neem contact op met ons:

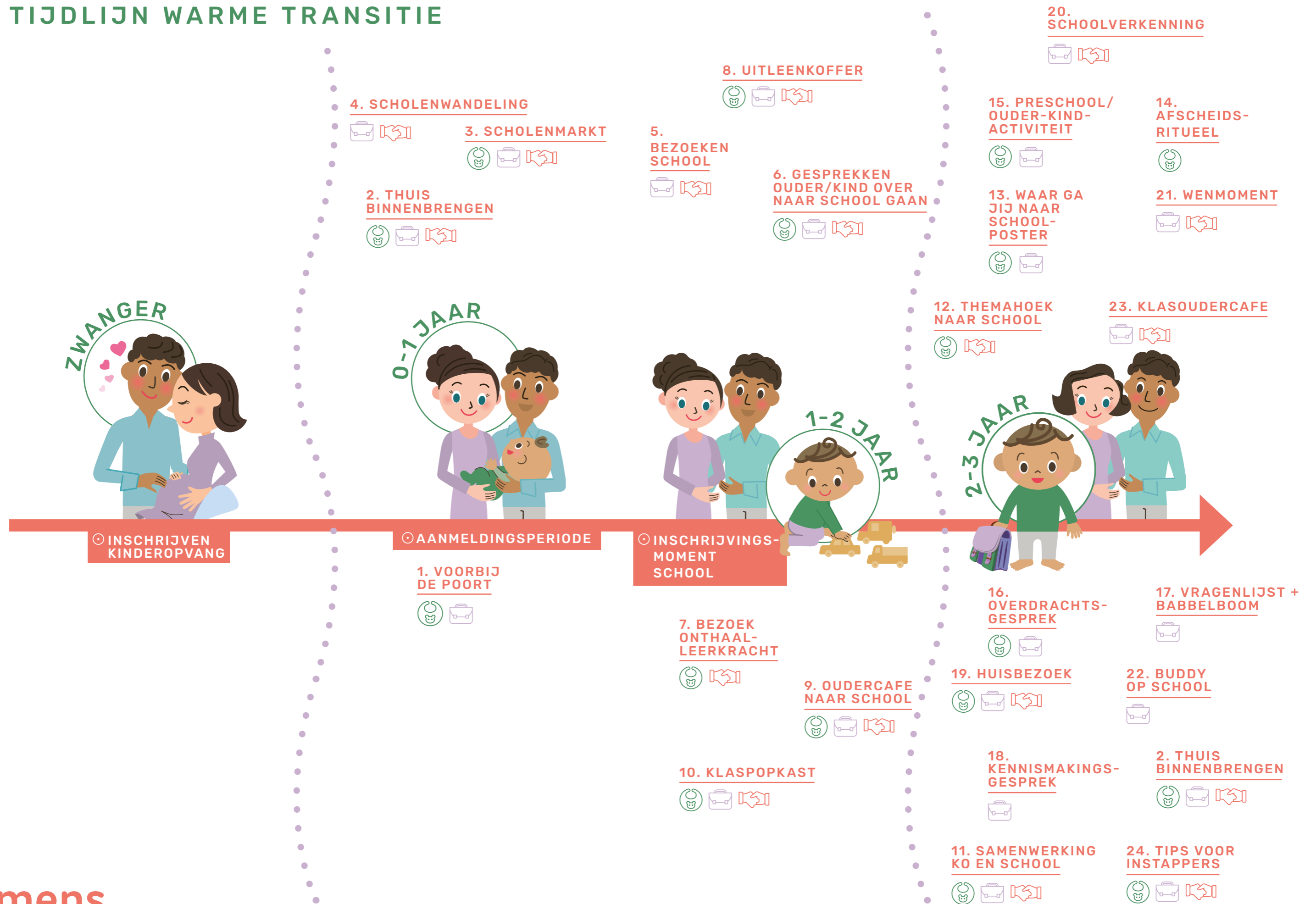
Voor ondersteuning bij ouderactiviteiten:
Hopon via hupon@i-mens.be

Voor ondersteuning in KDV, IBO's, PGO ... :
opgroeien in Brussel via
opgroeieninbrussel@vgc.be

Voor ondersteuning in scholen:
OCB via onderwijscentrumbrussel@vgc.be

TIJDLIJN WARMER TRANSITIE

Inspiratiefiches

INLEIDING

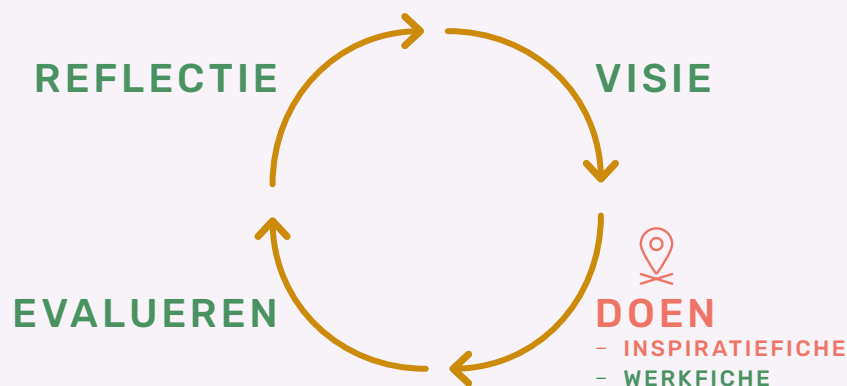
Deze **24 inspiratiefiches** bieden een groot scala aan praktijkvoorbeelden waar je naar kan teruggrijpen. Ze tonen acties en activiteiten die je als kinderopvang, school of partner kan ondernemen om instappers en hun ouders te begeleiden in een warme overgang naar school.

De inspiratiefiches bestaan uit 3 onderdelen:

1. Wat: wat houdt de actie in?
2. Waarom: waarom onderneem je de actie?
3. Hoe: hoe kan je de actie uitvoeren? We geven hier een aantal tips per sector.

Sommige fiches kunnen door alle sectoren gebruikt worden, andere fiches zijn toegepast op een specifieke sector. Laat dat je echter niet tegenhouden want de mogelijkheden zijn eindeloos. Het doel van deze inspiratiefiches is om je te laten inspireren. Je mag in de praktijk dus zeker afwijken van de manier waarop we de actie of activiteit weergeven.

Wil je aan de slag maar weet je nog niet wat bruikbaar is voor jouw situatie? Laat je dan ondersteunen door de **algemene werkfiche** of de werkfiche die aan de inspiratiefiche gekoppeld is. Na het uitvoeren van de actie of activiteit, kan je evalueren en bijsturen waar nodig via de **evaluatiefiche**.

1. INSPIRATIEFICHE OUDERS 'VOORBIJ DE POORT'

WAT?

In plaats van hun kind af te zetten aan de schoolpoort, kunnen ouders hun kind tot in de klas/leefgroep brengen, waar de leerkracht/begeleider hen kan ontvangen. Ouders mogen dus 'voorbij de poort' of 'over de streep'. Ouders krijgen een volwaardige plek in de kinderopvang of in de klas of de school. Je kan er bijkomend voor kiezen om een ruimte te voorzien of in te richten waar ouders even tot rust kunnen komen en waar zij zich welkom voelen of in gesprek kunnen gaan met andere ouders.

WAAROM?

In vele kinderopvanginitiatieven is het gebruikelijk dat ouders hun kind tot in de leefgroep brengen. Als dat ook kan wanneer het kind naar school gaat, behouden ouders de mogelijkheid om een informeel gesprek te hebben bij het brengen van hun kind. Deze alledaagse, informele gesprekjes zijn belangrijk voor het wederzijdse vertrouwen en het welbevinden van ouders en kind.

Voor het kind betekent dit dat hij/zij niet eerst op de speelplaats hoeft te wachten en rechtstreeks naar de klas kan. Het kind wordt van de ene hechtingsfiguur (de ouder) naar de andere (de leerkracht) overgedragen.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Welke plek krijgen ouders bij het brengen en halen van hun kind in de leefgroep? Blijven zij aan de deur of aan een poortje staan? Komen zij binnen in de groep?
- Is er een plekje waar zij zich welkom voelen voor een babbel? Is uitwisseling tussen ouders mogelijk? Hoe zou je dit kunnen vergemakkelijken?

Tips voor de scholen:

- Voorzie in je ruimte een plekje waar je kinderen en/of ouders 's ochtends kan ontvangen. Dat kan een zetel zijn of een knus hoekje.
- Bekijk de film 'Over de streep'¹ voor meer ideeën over hoe je ouders een volwaardige plek kan geven in de school.

Tips voor de partners:

- Welke plek krijgen ouders bij jou in het gebouw? Bekijk je ruimte eens door de ogen van de ouder die bij jou binnenwandelt.

1. ALGEMENE WERKFICHE
2. EVALUATIEFICHE

Voetnoot

1. <https://vbjk.be/nl/publicaties/over-de-streep>

2. INSPIRATIEFICHE THUIS BINNENBRENGEN IN DE GROEP

WAT?

Maak de thuisomgeving zichtbaar, voelbaar, tastbaar en hoorbaar in de groep. Dat kan op allerlei manieren, bijvoorbeeld door een familiemuur met foto's van mama, papa, broer(s) of zus(jes).

Het is ook fijn voor een kind om een aantal dingen van thuis terug te vinden in de groep. Dat kunnen allerlei objecten zijn: dagdagelijkse gebruiksvoorwerpen (vb. lege verpakkingen van voedingsmiddelen, verzorgingsproducten enz. in het klaswinkeltje ...), speelgoed van thuis, boekjes of muziek in hun moedertaal ...

Een korte videoboodschap van de (groot)ouders of een geluidsopname waarin mama/papa een boodschap in eigen taal inspreekt (via antwoordzoemer-opneembaar van Baert) kan de transitie verzachten.

WAAROM?

De thuis-, leefgroep- en klasomgeving verschillen vaak sterk van elkaar. Om dat verschil minder groot te maken, kan je proberen om een stukje van de thuisomgeving een plek te geven in de leefgroep of de klas. Dat zorgt voor herkenning waardoor kinderen zich sneller vertrouwd kunnen voelen met de nieuwe omgeving. Het kan soms ook houvast of troost bieden wanneer een kind het moeilijk heeft.

HOE?

Tips voor de kinderopvang en scholen:

- Maak bij de inschrijving, het kennismakingsgesprek of bij de instap een gezinsfoto of vraag aan ouders zelf enkele foto's van de gezinsleden of familie. Maak hiermee een familiemuur.
- Vraag aan ouders lege verpakkingen mee te geven van een product dat het kind thuis gebruikt (vb. een lege pot van zijn lievelingsconfituur).
- Vraag met welk speelgoed hij/zij thuis graag speelt of laat het kind een speeltje van thuis meenemen naar de klas.
- Vraag welke taal/talen er thuis worden gesproken en bedenk samen met de ouders hoe je dat een plaats kan geven in je leefgroep (vb. ouder komt voorlezen of zingen in de thuistaal, muziek vanuit verschillende culturen opzetten ...).

Tips voor de partners:

- Zijn er in jouw organisatie manieren om elementen die verwijzen naar de thuissituatie van kinderen een plek te geven?
- Ga aan de slag met het thema 'ouders' en 'thuis'. Hoe kan je dat binnen je netwerk een plek geven?

1. ALGEMENE WERKFICHE
2. EVALUATIEFICHE

3. INSPIRATIEFICHE SCHOLENMARKT

WAT?

Een scholenmarkt is een plek waar verschillende basisscholen uit dezelfde regio, gemeente, buurt, onder hetzelfde Huis van het Kind ... samenkomen om hun aanbod voor te stellen.

Directie, zorgcoördinatoren of leerkrachten krijgen een standje waar ouders en kinderen kunnen kennismaken met de school en waar ze vragen kunnen stellen. De markt vindt plaats vóór de start van de inschrijfprocedure voor een school.

WAAROM?

De scholenmarkt heeft als doel om ouders en kinderen te laten kennismaken met het aanbod van het basisonderwijs uit een bepaalde regio of gemeente.

Het biedt ouders en kinderen de kans om op één plek kennis te maken met diverse scholen. Ouders kunnen hier direct vragen stellen, zonder zich gebonden te voelen aan een bepaalde school. Ze mogen als het ware 'shoppen' tussen de verschillende scholen.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Nodig ouders uit om naar een scholenmarkt te gaan door reclame te maken over een scholenmarkt in de buurt.
- Laat ouders nadenken over welke vragen ze zouden willen stellen (zie inspiratiefiche 13 'Gesprekken met ouder en kind over naar school gaan').
- Ga ook eens naar een scholenmarkt. Het is een ideale manier om kennis te maken met de scholen in de buurt.

Tips voor de scholen:

- Communiceer tijdig en ruim over de scholenmarkt (website, Facebook, Huizen van het Kind, OCMW, gemeente, ouderraad, consultatiebureaus ...).
- Sta stil bij wat jij hen wilt vertellen en/of vragen en bij wat de ouders jou kunnen vragen. In de bijlage 'Ondersteuningsdocument openschooldagen' vind je een verzameling van de meest voorkomende vragen van ouders.
- Een standje rond informatie over de inschrijfprocedure kan hier ook plaats krijgen.

Tips voor de partners:

- Organiseer een scholenmarkt met scholen uit dezelfde regio, gemeente, Brede school, onder hetzelfde Huis van het Kind ...
- Communiceer tijdig en ruim over de scholenmarkt (website, facebook, Huizen van het Kind, OCMW, gemeente, ouderraad, consultatiebureaus ...).
- Een standje rond informatie over de inschrijfprocedure kan hier ook plaats krijgen.

1. WERKFICHE SCHOLENWANDELING / SCHOLENMARKT
2. EVALUATIEFICHE

4. INSPIRATIEFICHE SCHOLENWANDELING

WAT?

Een scholenwandeling is een afspraak met ouders om op 1 dag verschillende scholen in de buurt te bezoeken. Op elke school volgen de ouders een infomoment waar de visie en algemene afspraken van de school uitgelegd worden. Tijdens de wandeling (begeleid door een partner) krijgen ouders informatie over de inschrijvingsprocedure en kunnen ze vragen stellen of hun verwachtingen uitspreken.

Het gaat om een geclusterd groepsbezoek aan scholen dat ouders de gelegenheid biedt verschillende scholen te bezoeken op 1 dag. Bovendien kunnen ze informatie krijgen over inschrijven in Brussel.

WAAROM?

Ouders kunnen zo verschillende scholen vergelijken. Dat kan hen helpen een doordachte schoolkeuze te maken. Het is zowel een moment van kennismaking met onderwijs als een ontmoetingsmoment tussen ouders onderling. Ouders kunnen hun vragen, twijfels en bezorgheden stellen tijdens deze scholenwandeling.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Neem eens deel aan de scholenwandeling, het is een ideale manier om kennis te maken met scholen in de buurt.
- Nodig ouders uit om deel te nemen aan de scholenwandelingen en spreek hen aan over de timing van de inschrijvingsprocedure en over het belang van een goede schoolkeuze.
- Hang de affiche over de scholenwandeling op. Het zet ouders aan om onderling te spreken over hun schoolkeuze. Zie voorbeeld in bijlage.

Tips voor de scholen:

- Denk na over hoe je het infomoment best inkleedt (schoolvisie, accenten die de school legt, ouderbetrokkenheid, praktische info).
- Veel ouders hebben vragen over het zorgaspect: zindelijkheid, slapen, warme maaltijden en dergelijke. Hou hiermee rekening en bereid je hierop voor.
- Laat ouders tijdens een rondleiding een kijkje nemen in 1 van de klassen.
- Bied koffie en thee aan, indien mogelijk.

Tips voor de partners:

- Plan de wandelingen vrij kort voor de aanmeldingsprocedure en spreek een strikt tijdschema af met de scholen. De groep dient tijdig op de volgende school te geraken.
- Plaats een kaart op de affiche met de ligging van de scholen in de buurt.
- Verspreid de communicatie over de schoolwandelingen tijdig en breed. Spreek meerdere partners en netwerken aan: consultatiebureaus, kinderopvang, OCMW, gemeente (inclusief preventiedienst), Huizen van het Kind, ouderraad, website, Facebook ...
- Laat de wandelingen opnemen in www.inschrijveninbrussel.be.
- Begeleid de wandelingen en beantwoord vragen over aanmelden en inschrijven.
- Evalueer het moment met meerdere partners en koppel terug naar de scholen.

1. WERKFICHE SCHOLENWANDELING /
SCHOLENMARKT

2. EVALUATIEFICHE

5. INSPIRATIEFICHE SCHOOLBEZOEKEN (INDIVIDUEEL EN IN GROEP)

WAT?

Voordat ouders zich inschrijven in een school, is het belangrijk dat ze zich voldoende informeren over het inschrijvingsbeleid en de verschillende scholen waaruit ze kunnen kiezen.

Ouders kunnen scholen alleen of in groep bezoeken. De bezoeken gaan steeds door op vaste momenten. Op www.inschrijveninbrussel.be staat een overzicht van de data voor groepsbezoeken. Voor een individueel bezoek maak je best een afspraak.

Schoolbezoeken zijn gelijkaardig aan de scholenwandeling. Met dat verschil dat ouders bij een schoolbezoek specifiek naar jouw school komen voor meer informatie.

WAAROM?

Er zijn een aantal criteria belangrijk voor ouders in hun zoektocht naar een school: de ligging, de visie, de werking van een school, de kostprijs van het toezicht en naschoolse opvang ... Het bezoeken van een school kan ouders hier duidelijkheid over geven.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Informeer ouders over de mogelijkheid om scholen te bezoeken en begeleid hen hierin indien nodig.
- Hang de bezoekdata van scholen in de buurt uit in de hal van de kinderopvang.
- Gebruik de fiche rond gesprekken met ouders (zie pagina XX) om in gesprek te gaan met ouders of ouders te laten nadenken over hun vragen in functie van hun schoolkeuze.

Tips voor de scholen:

- Maak deze momenten bekend op verschillende manieren: communiceer via de website van de school, via verschillende partners ...
- Maak een onderscheid tussen individuele en groepsbezoeken.
- Vermeld de data van de bezoeken op www.inschrijveninbrussel.be.
- Stimuleer ouders om zeker eens langs te komen bij jou op school.

Tips voor de partners:

- Informeer ouders over de mogelijkheid om scholen te bezoeken en begeleid hen hierin indien nodig.
- Organiseer een oudercafé om ouders onderling te laten stilstaan bij wat zij verwachten van onderwijs voor hun kind.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

6. INSPIRATIEFICHE GESPREKKEN OUDER EN KIND OVER NAAR SCHOOL GAAN

WAT?

Door in gesprek te gaan met ouders en kinderen over het thema school, kan je ze al wat geruistellen bij eventuele onzekerheden. Stimuleer hen ook om contact te leggen met de school en de leerkracht. Laat ouders nadenken over wat ze willen weten over de school en de werking. Je kan met hen spreken over het inschrijvingsbeleid en vragen of ze hierover voldoende geïnformeerd zijn. Eens dat het geval is, kunnen zij hun kind voorbereiden op de schoolstart. Ook met peuters kan je hierover een gesprekje aangaan. Je kan het gesprek eventueel houden aan de hand van een activiteit.

WAAROM?

Ouders van kinderen die voor de allereerste keer naar school gaan, weten vaak niet wat ze mogen verwachten, wat ze moeten meebrengen en hoe alles zal verlopen. Zoals elke nieuwe situatie kan dat wat onrust en twijfels met zich meebrengen.

HOE?

Wat wil je vragen aan de school/leerkracht?

Dit gesprek kan je voeren voordat het kind is ingeschreven in een school. Laat ouders nadenken over wat zij belangrijk vinden voor hun kind.

5 Hoe kies ik een school?

X Kruls aan welke vragen je zeker wilt stellen aan de juf, meester of directeur.

- Wat vind jij belangrijk aan een school?
- Wat zijn de sterke punten van de school?
- Gaan er vriendjes uit de buurt?
- Sluit de religie of levensbeschouwing van de school aan bij wat ik wil voor mijn kind?
- Is de school dicht bij het werk?
- Is er een bus tussen school en thuis?
- Is de school groot of klein?
- Zijn de klassen groot of klein?
- Is de school leuk ingericht?
- Is er ook lager onderwijs in de school of in de buurt?
- Hoeveel moet ik op een schooljaar betalen?

10

- Is er opvang voor en na de school?
- Is er een speeltuin?
- Wat doet de juf of meester als mijn kind gepest wordt?
- Biedt de school 's middags warm eten aan?
- Hecht de school belang aan gezonde voeding?
- Kan mijn kind rusten als het moe is?
- Hoe krijg ik informatie over mijn kind op school?
- Wanneer kan ik met de juf of meester praten over mijn kind?
- Is er een vergadering voor ouders waar ik mijn mening kan geven?
- Kan ik meedoen met activiteiten op school?

11

Bron: 'mijn kind gaat naar de kleuterklas' startersboek voor ouders

Gesprekken met ouders: Hoe kan je je kind voorbereiden?

Ouders kunnen hun peuter al een aantal zaken leren. Ze hoeven het allemaal nog niet perfect te kunnen, maar het helpt als niet alles helemaal nieuw is. Laat ouders weten dat leerkrachten hun kind zeker zullen ondersteunen, maar dat het goed is dat ze al wat zelfstandig zijn in bepaalde zaken. Je kan hiervoor ook een aftelkalender gebruiken.

Dingen waarin het kind al kan oefenen:

- jas aan- en uitdoen;
- broek zelf op- en aftrekken;
- zindelijkheid (stimuleren op tempo van het kind);
- met andere kinderen spelen;
- boekentas open- en dicht doen;
- brooddoos of flesje water open- en dicht doen.

Bron: Klasse

Tips voor de ouders bij het afscheid:

- Probeer je sterk, ontspannen en rustig te houden.
- Bespreek afscheid nemen eventueel thuis. Vertel je kind dat traantjes mogen en dat je het verdriet begrijpt. Benoem ook de leuke dingen die het kind op school zal doen en dat het er veilig is.
- Hou het afscheid zelf kort en zoek samen naar een afscheidsritueeltje: een 'geheime' handdruk, een knuffel en een kus, samen met een klasgenootjes naar de klas ... Rituelen kunnen kinderen veiligheid geven.
- Bereid samen met je kind de afhaalmomenten voor. Vertel duidelijk aan je kind of hij/zij in de opvang blijft en wie hem/haar komt ophalen. Bespreek ook het middagmoment op school.
- Bespreek met de juf of een knuffeltje, troostdoekje of fotootje mee in de boekentas mag.

Tips bij gesprekken met peuters:

Laat het thema 'school' ook bij peuters leven en ga hierover met hen in gesprek. Volgende vragen kunnen hierbij helpen:

- Hoe denk je dat de school eruitziet?
- Je gaat binnenkort naar school, hoe voel je je daarbij (blij, verdrietig, bang, boos)?
- Wat ga je allemaal doen op school?

- Weet je al wie je juf is?
- Gaan we een tekening maken van je droomschool? Wat heb je allemaal getekend?

Het helpt om het gesprek visueel te ondersteunen. Dat kan bijvoorbeeld aan de hand van een vertelplaat:

Bron: Klasse

Je kan vertellen wat de kinderen op de vertelplaat doen en wat de peuter dus later zal doen in de klas. Eens de peuter naar school gaat, kunnen ouders deze vertelplaat ook gebruiken om samen met de peuter te overlopen hoe de dag geweest is en wat hij/zij allemaal gedaan heeft.

Vertelkaart

Hoe was het op school?

Deze vertelkaart helpt je bij het dagelijkse gesprek. Laat je kind met de pin of met zijn vinger op de tekening aangeven wat het gedaan heeft.

Stel ook enkele vragen. Zo leert je kind nadenken, de juiste woorden kiezen en vertellen hoe het zich voelt. Langer dan drie minuten heeft dit niet te duren.

- Wat heb je gezien?
- Wat vond je het allerleukste vandaag?
- Wat vond je niet leuk?
- Hebben jullie een beetje gezorgd? Gefurnd? Gekeurd?
- Heeft er iemand in de spring een leuke verteld?
- Wanneer ben je vandaag bij geweest?
- Ben je ook lekker geweest? Waarom?
- Ben je verdrietig geweest? Waarom?
- Ben je honger geweest?
- Heeft de juf een mooi verhaal verteld?
- Heb je leuk gespeeld op de speelplaats?
- Welke buitenruimte was het lekkerst?

KLASSE

Vlaanderen
onderwijs

Bron: Klasse

Tips voor de kinderopvang:

- Durf dit gesprek aangaan met ouders. Sommige ouders beseffen niet dat ze hier beter vroeg dan laat mee starten.
- Bevrraag de scholen in je buurt over welke info je best kan meegeven aan ouders.
- Geef ouders een vertelplaat en aftelkalender mee zodat ze thuis met hun peuter in gesprek kunnen gaan.

Tips voor de scholen:

- Geef ouders bij de inschrijving tips mee over hoe ze hun kind best kunnen voorbereiden op school.

Tips voor de partners:

- Maak elke instapperiode zichtbaar voor ouders zodat ze weten dat ze bij jou info kunnen krijgen over de schoolstart van hun kind.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

7. INSPIRATIEFICHE BEZOEK ONTHAALLEERKRACHT

WAT?

De onthaalleerkracht van een school in de buurt kan een bezoekje brengen aan de kinderopvang. Tijdens dit bezoek stelt de leerkracht zichzelf voor en maakt hij/zij kennis met de kinderen. Gedurende dit moment voert de onthaalleerkracht een kringmoment uit met de klaspop of leert hij/zij de kinderen liedjes aan die ze later in de onthaalklas zullen zingen.

WAAROM?

De kinderen uit de onthaalklas kunnen tijdens dit bezoek samen spelen en elkaar leren kennen. Op die manier worden ze al wat gewoon aan elkaar, hetgeen gunstig is voor de transitie naar school.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Contacteer scholen in de buurt en vraag een onthaalleerkracht om langs te komen. Maak samen concrete afspraken zodat de samenwerking goed verloopt.
- Laat ouders weten dat de onthaalleerkracht op bezoek komt. Ouders worden graag betrokken in dit proces.

Tips voor de scholen:

- Contacteer verschillende kinderopvanginitiatieven in de buurt en vraag of je op bezoek mag komen. Maak samen concrete afspraken zodat de samenwerking goed verloopt.
- Stel jezelf voor op een briefje. De kinderopvang geeft deze voorstelling mee aan de peutergroep.

Tips voor de partners:

- Faciliteer de samenwerking tussen de kinderopvang en de scholen binnen een gemeente door bijvoorbeeld een netwerkmoment te organiseren.
- Stel contactfiches op met scholen en kinderopvanginitiatieven in de buurt en hou deze up-to-date. Op die manier leren scholen en kinderopvang de school- en opvangmogelijkheden in de buurt kennen en is het gemakkelijker om met elkaar contact op te nemen.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

8. INSPIRATIEFICHE UITLEENKOFFER

WAT?

In een uitleenkoffer/zak/bak zitten materialen die gelinkt zijn aan school. De bedoeling is dat kinderen en ouders er thuis samen mee spelen om op een speelse manier en in een vertrouwde omgeving het thema 'school' te ontdekken.

Wat zit er in de koffer? Bij kinderopvang Elmer Zuid zitten volgende zaken in de uitleenkoffer: de klaspop, een aftelkalender, een boekentas met brooddoos, waterfles en fruitdoos, een puzzel en een voorleesboekje. Je kan eventueel een korte voorstelling van de materialen en informatie rond het gebruik hiervan toevoegen. Het stimuleert ook interactie tussen ouder en kind, wat een positief effect kan hebben op de taalontwikkeling van het kind.

WAAROM?

De school kan zo'n koffer meegeven aan kinderen die nog moeten instappen of die net zijn ingestapt. Op die manier wennen de kinderen (en hun ouders) aan de rituelen en de structuur in de klas. Kinderen die niet naar de kinderopvang geweest zijn, kunnen zo op een zachte manier wennen aan alle nieuwe info.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Stel een uitleenkoffer samen en maak dat bekend bij de ouders. Een ideale manier om het thema school met hen te bespreken.
- Leg ouders uit wat de koffer inhoudt en waarom het fijn is om hier samen met hun kind mee te spelen.
- Spreek scholen in de buurt aan: hoe kan een koffer er uitzien? Welke boekjes gebruiken zij? Welke klaspop hebben zij?

Tips voor de scholen:

- Spreek kinderopvang in de buurt aan en maak samen een uitleenkoffer voor nieuwe instappers.
- Ga in gesprek met ouders over de koffer. Wat vertelt het kind, waar speelt het graag mee, hebben ouders vragen bij bepaalde materialen ...

Tips voor de partners:

- Faciliteer de samenwerking tussen de kinderopvang en de scholen.

Veel instappers gaan voor hun schoolstart nog naar Kind en Gezin: zij kunnen de ouders informeren en aansporen om de uitleenkoffer op te halen in de school.

1. ALGEMENE WERKFICHE
2. EVALUATIEFICHE

9. INSPIRATIEFICHE OUDERCAFÉ 'NAAR SCHOOL'

WAT?

Een oudercafé is een ontmoetingsmoment voor ouders waarbij ze samenkomen om over een opvoedkundig thema te praten. Op een leuke, luchtige en interactieve manier staan ze stil bij eigen ervaringen, twijfels en vragen. De focus ligt op de uitwisseling tussen ouders. Je kan echter wel tips meegeven. De kinderopvang, school of organisatie bepaalt het thema in samenspraak met de ouders. Mogelijke thema's zijn: zindelijkheid, grenzen stellen, slapen, pesten, zelfstandigheid stimuleren, meertaligheid, multimedia en nog zoveel meer. Wanneer kinderen bijna naar school gaan kan je hun foto ophangen bij hun toekomstige school met daaronder eventueel wat extra informatie zoals adres, website en data van wenmomenten.

WAAROM?

Het doel van een oudercafé is dat de ouders onderling bij elkaar terecht kunnen met hun vragen, onzekerheden en twijfels. Bij het thema 'naar school gaan' kunnen ze spreken over het belang van de kleuterschool, de schoolkeuze, de voorbereiding op de kleuterschool en informatie over het inschrijven in Brussel.

HOE?

Een oudercafé kan doorgaan op verschillende locaties: de kinderopvang, een klaslokaal, het Huis van het Kind, het consultatiebureau, een IBO ... Belangrijk is dat de locatie laagdrempelig en gekend is bij de ouders. Leg bij de kennismaking kort uit wat het doel van de bijeenkomst is. Je kan werken met stellingen, foto's, situatieschetsen, beeldmateriaal ...

Breng het gesprek op gang door stil te staan bij wat ouders al dan niet belangrijk vinden bij het maken van een schoolkeuze: "Wat is voor jou een goede school?", "Waarop baseer je je keuze (taal, locatie, visie, mogelijkheden opvang of warme maaltijden...)"

De school staat bekend als een goede school, daarom kies ik ervoor.

- Wat is volgens jou een goede school?
- Klopt die reputatie ook vandaag nog?
- Ben je zelf al op deze school geweest?

Bron:
<https://www.deschoolbrug.be/materialenbank/>

Maak voldoende tijd om de inschrijvingsprocedure uit te leggen. In afstemming met het LOP kan je een tijdslijn gebruiken om de inschrijfprocedure visueel te verduidelijken.

Bron:
www.inschrijveninbrussel.be

Tot slot kan je ook het Franstalig onderwijs toelichten. Het is een meerwaarde om de gemeente hiervoor te contacteren.

Tips voor de begeleider van het oudercafé:

- Betrek alle ouders en laat iedereen aan het woord. Zowel de mondige ouders als diegene die zelf niet meteen initiatief nemen.
- Wanneer ouders iets vertellen, is het belangrijk om bijvragen te stellen. Zo weten ze dat je naar hen luistert.
- Zorg ervoor dat iedereen naar elkaar luistert.
- Wanneer de groep te groot is, kan je die in kleinere groepen verdelen en hen op die manier aan de slag laten gaan.
- De bedoeling is dat de ouders de essentie meekrijgen over het thema. Op welke manier de essentie is overgebracht, heeft geen groot belang.
- Heet de ouders warm welkom met een hapje en een drankje.

Tips voor de scholen:

- Contacteer partners om het oudercafé mee te begeleiden.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

10. INSPIRATIEFICHE KLASPOPKAST

WAT?

De klaspopkast is een kleine kast waarin de klaspop 'woont'. In elke lade van de kast zitten verschillende attributen, gelinkt aan het schoolgebeuren. De werking ervan is heel gelijkaardig aan een themahoek. De lades kunnen volgende inhouden hebben:

- Thema boekentas: wat mag wel en wat liever niet in de boekentas?
- Thema eten: wat zit er in de brooddoos, drinkbus, tussendoortje ...
- Thema slapen: tut, knuffel ...
- Thema zindelijkheid: onderbroekje, broekje, kousen, potje ...
- Informatieve kaarten: instapmomenten, overzicht klassen (onthaakklas, 1KK, 2KK, 3KK), leerplicht/schoolplicht info.

Dat alles wordt vergezeld van de klaspop en themaboekjes.

Op wenmomenten kan je deze thema's met de ouders overlopen. De kinderen en hun ouders maken kennis met de klaspop en de ouders krijgen informatie over wat je van hen verwacht tijdens het schooljaar.

WAAROM?

De klaspop is het vriendje, de bondgenoot en vertrouwenspersoon van veel peuters die starten op school. Hij deelt hun interesses en begrijpt wat er zich afspeelt in hun hoofd. Hij helpt ook leerkrachten in hun communicatie naar kinderen en maakt dat de peuters zich snel thuis voelen in de klas.

Het is een speelse en tegelijk informatieve manier om met kinderen en hun ouders te werken rond het thema 'school'. Kinderen herkennen de klaspop en komen via spelen en verhalen terecht in deze nieuwe wereld. Ouders krijgen via de klaspopkast info over het hele schoolgebeuren en wat ze moeten meegeven aan hun kind.

Jules © Annemie
Berebrouckx

HOE?

Omdat hier al heel veel uitgewerkt materiaal rond bestaat, gebruiken wij ter inspiratie de klaspop Jules. Werk jij liever met Woef de klashond, Nina het klaskonijn of een eigen klaspop? Het kan allemaal!

Ook binnen de kinderopvang kan gewerkt worden met een klaspop. Het biedt veiligheid voor de kinderen in de opvang. De klaspop maakt de overgang naar school meer herkenbaar omdat ze daar vaak werken met dezelfde methodiek.

De peuters die binnenkort naar school gaan, kunnen in de kinderopvang ook al voorbereid worden op deze spannende start. Maak dit bespreekbaar met de ouders, want voor hen is de overgang naar school ook heel spannend!

In de kinderopvang kan je de verschillende thema's al bespreken met de ouders. Dat creëert voor hen herkenbaarheid omtrent de thema's wanneer de kinderen naar school gaan.

Tips voor de kinderopvang:

- Geen plaats voor een kast? Gebruik een kist of een mooi versierde doos.
- Een school in de buurt? Vraag hen welke info je best meegeeft.
- Werk niet enkel met de peuters die naar school gaan. Laat alle kinderen kennismaken met de pop en de betekenis hiervan.
- Geef de inhoud van de klaspopkast zelf vorm naar gelang de visie van de kinderopvang en de kinderbegeleiders.

Tips voor de scholen:

- Geen plaats voor een kast? Gebruik een kist of een mooi versierde doos.
- Ga samen met mama, papa en Jules op de foto. Hang deze foto op in de klas of geef hem mee naar huis. Door de foto blijven Jules en de klas altijd een beetje zichtbaar.
- Gebruik de klaspopkast tijdens het wenmoment zodat de instappers kennismaken met de klaspop. Geef de inhoud van de klaspopkast zelf vorm naar gelang de visie van de kinderopvang en de kinderbegeleiders.

Tips voor de partners:

- De klaspopkast wordt thematisch gebruikt. Vóór het instapmoment kan de kast een plekje krijgen op het gemeentehuis, de bibliotheek of het consultatiebureau. Een vrijwilliger kan dan enkele thema's bespreken met de ouders of de kinderen al laten kennismaken met het thema 'school'.
- Verzamel nuttige info van scholen in de buurt (instapmomenten, inschrijfdata, hoe inschrijven).

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

11. INSPIRATIEFICHE SAMENWERKING KINDEROPVANG EN SCHOOL

WAT?

Als de kinderopvang en de school in elkaars buurt liggen, lijkt het een logische stap dat zij samenwerken om de transitie voor kinderen te vergemakkelijken. In de praktijk blijkt het vaak een drempel te zijn om die samenwerking effectief op gang te brengen. De hoeveelheid werk en tijdsgebrek zijn hier de grote boosdoeners. Maar wanneer een kinderopvang en een school aan elkaar verbonden zijn, kan je makkelijk samenwerken en levert het de kinderen heel wat op.

Zowel de kinderopvang als de school kunnen inzetten op eenzelfde manier van werken. Ze kunnen dezelfde liedjes zingen, dezelfde klaspop gebruiken, dezelfde symbooltjes voor de kinderen gebruiken, samen evenementen of uitstappen organiseren ... De oudste kleuters kunnen ook een rondleiding organiseren voor de kindjes van de kinderopvang. Op die manier komen de kinderen uit beide contexten met elkaar in contact hetgeen voor beide voordelig is. Ze leren elkaar al spelend kennen, wat gunstig is voor de transitie.

WAAROM?

Een samenwerking op inhoudelijk vlak geeft de kinderen veel structuur. Het maakt de overstap naar school ook kleiner. Kinderen hoeven niet noodzakelijk naar een school in de buurt te gaan om een geslaagde warme transitie te hebben. Andere overgangsacties zijn dan wel noodzakelijk. Belangrijk is dat de kinderen al kennismaken met 'school' en wat het precies kan inhouden.

HOE?

Tips voor de kinderopvang en de scholen:

- Breng in kaart welke scholen en kinderopvanginitiatieven er in jouw buurt liggen.
- Vraag aan ouders naar welke school hun kind zal gaan en neem contact op met de onthaalleerkracht of directie.
- Wissel informatie uit. Laat de kinderopvang weten wat belangrijk is dat ze meegeven van informatie.
- Als de kinderopvang en de school op hetzelfde domein liggen, kunnen de oudste peuters bijvoorbeeld aansluiten bij de turnlessen van de instapklas.
- Werk je als kinderopvang of school met een bepaalde methodiek om welbevinden en betrokkenheid te meten? Deel deze dan onderling uit. [Zie ook Inspiratiefiche 16 'Overdrachtsgesprek of overdrachtdossier'](#).
- Sta open voor elkaars ideeën.

Tips voor de partners:

- Breng voor jouw regio in kaart welke initiatieven en scholen zich in elkaars buurt bevinden en deel dit.
- Faciliteer de samenwerking tussen de kinderopvang en de school door bijvoorbeeld een netwerkmoment te organiseren.
- Organiseer verschillende keren per jaar een activiteit om de onderlinge samenwerking in stand te houden.

1. ALGEMENE WERKFICHE
2. EVALUATIEFICHE

12. INSPIRATIEFICHE THEMAHOEK 'NAAR SCHOOL'

WAT?

In een themahoek kan je allerlei materialen en activiteiten aanbieden. Enkele zaken ter inspiratie:

- Knutselen:
 - Kleur een plaat van een boekentas.
 - Kleef zaken op de boekentas die zeker mee moeten naar school.
 - Maak een aftelkalender.
- Rollenspel:
 - Poppenkast.
 - Met de klaspop.
 - Schooltje spelen met Duplo's en/of Playmobil.
- Voorlezen:
 - Door ouders of leerkracht.
 - Luisterboeken.
 - Kamishibai (Japans verteltheater).
- Oefenen:
 - Jas aan- en uitdoen.
 - Brooddoos open- en toedoen.
 - Flesje water open- en toedoen.
 - Rugzak dragen .

WAAROM?

Naar school gaan is een grote stap. De laatste weken voor de start horen kinderen hier veel over maar weten ze niet altijd wat te verwachten. Een themahoek rond het thema 'naar school gaan' kan voor hen al veel zaken visueel en herkenbaar maken.

Deze themahoek is toegankelijk voor iedereen. Ook voor kinderen in de kinderopvang die nog niet meteen naar school gaan. Door hen te betrekken bij deze themahoek, worden ze voorbereid op het afscheid van de kinderen die naar school gaan en op hun eigen start op school binnenkort.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Vraag aan een school in de buurt welke dagstructuur en regelmaat zij gebruiken (bv. elke dag fruit behalve op woensdag) en oefen dit eens.
- Ontleen de klaspop voor een week.
- Creëer bij ouders de mogelijkheid om vragen te stellen en verwachtingen of onzekerheden te bespreken door hen te betrekken bij de themahoek.
- Ga creatief aan de slag met het thema 'naar school'. Je kan samen met de kinderen het hoekje inrichten en foto's omhoog hangen van kinderen die bijna naar school gaan.
- Nodig een onthaalleerkracht uit om de themahoek uit te breiden ([Zie Inspiratiefiche 7 'Bezoek onthaalleerkracht'](#)).

Tips voor de scholen:

- Wissel met kinderopvanginitiatieven in de buurt uit wat jullie kunnen doen om kinderen goed voor te bereiden.

Tips voor de partners:

- Faciliteer de samenwerking tussen de kinderopvang en de scholen door bijvoorbeeld een netwerkmoment te organiseren.
- Stel contactfiches op met scholen en kinderopvanginitiatieven in de buurt en hou deze up-to-date. Op die manier leren scholen en kinderopvang in de buurt elkaar kennen en is het gemakkelijker om met elkaar contact op te nemen.

1. ALGEMENE WERKFICHE
2. EVALUATIEFICHE

13. INSPIRATIEFICHE POSTER 'WAAR GA JIJ NAAR SCHOOL?'

WAT?

Op de poster 'Waar ga jij naar school?' ziet iedereen welk kindje naar welke school zal gaan. Je kan de poster invullen en vormgeven naar eigen keuze (hieronder een voorbeeld).

Wanneer kinderen bijna naar school gaan kan je hun foto ophangen bij hun toekomstige school met daaronder eventueel wat extra informatie zoals adres, website en data van wenmomenten.

WAAROM?

Voor ouders en kinderen is het zo visueel duidelijk wie naar welke school zal gaan. Het is interessant om te zien of er nog kinderen van de kinderopvang naar dezelfde school zullen gaan. Ouders en kinderen krijgen op deze manier een houvast. Het kan zelfs een gespreksopener zijn tussen ouders onderling of tussen een ouder en kinderbegeleider.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Geef de poster een zichtbare plaats en betrek het in de dagelijkse werking door bijvoorbeeld te kijken naar de poster: 'Welke kinderen zijn er al weg?', 'Welke kinderen gaan naar welke school?', 'Welke kinderen zullen bij elkaar in de klas zitten?' ...
- Stel ouders wiens kindje naar dezelfde school gaan aan elkaar voor.
- Ga met ouders in gesprek rond het thema 'naar school gaan'. Zie ook [Inspiratiefiche 6 'Gesprekken ouder en kind over naar school gaan'](#).
- Verzamel informatie van scholen uit de buurt (foto van de schoolpoort, data van wenmomenten, foto van de onthaalleerkracht, onthaalbrochure van de school ...).

Tips voor de scholen:

- Hang in de klas of in de gang van de school uit welke kinderen binnenkort verwacht worden. Misschien kent een van de leerlingen en/of ouders wel 1 van de starters. De andere kinderen uit de onthaalklas zien zo ook welke kinderen binnenkort in de klas bijkomen.

Tips voor de partners:

- Hang een poster met scholen in de buurt ook uit in het consultatiebureau, Huis van het Kind, preventiedienst, bibliotheek ... en ga met ouders in gesprek rond het thema 'naar school gaan'. Zie ook [Inspiratiefiche 6 'Gesprekken ouder en kind over naar school gaan'](#).

1. ALGEMENE WERKFICHE
2. EVALUATIEFICHE

14. INSPIRATIEFICHE AFSCHEIDSRITUEEL

WAT?

Een afscheidsritueel kan verschillende vormen aannemen: een feestje, een activiteit, een diploma ... Het is daarbij altijd leuk om bv. een afstudeerhoedje te maken voor de peuter. De knutselwerkjes die de kinderen maken in de kinderopvang kan je in een zak, doos, portfolio of zelfgemaakt schatkistje verzamelen. Maak zichtbaar dat je werkjes hierin stopt en vermeld dat de peuter deze schatkist meekrijgt wanneer hij/zij naar school gaat. Dat is trouwens een fijne manier om met de nieuwe juf/meester in gesprek te gaan: 'kijk eens wat ik maakte'.

Bron: www.amant.be

WAAROM?

Het afscheidsritueel verzacht het afscheid bij de kinderopvang of de onthaalouder. Een ritueel maakt voor kinderen ook duidelijk dat er een einde komt aan een bepaalde periode. De afsluiting van het ene hoofdstuk betekent de start van een nieuwe fase. Door in de kinderopvang telkens hetzelfde ritueel te gebruiken, zijn ook de andere kinderen zich bewust van een verandering.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Betrek de ouders in het afscheidsritueel. Nodig hen uit voor het feestje of de activiteit die je gaat organiseren. Dat maakt het mogelijk vragen te stellen of twijfels en bezorgdheden te bespreken. Ondersteun ouders hierin.
- Ook de andere kinderen in de kinderopvang voelen dat er iets aan het veranderen is. Betrek hen ook in het afscheid. Op die manier wordt hun eigen afscheid zachter.
- Voorzie 2 diploma's: 1 voor thuis en 1 voor op school.

Tips voor de scholen:

- Bekijk samen met het kind/de ouders de werkjes die het kind gemaakt heeft in de kinderopvang. Dat is een leuke gespreksopener en een aangename manier om kennis te maken.
- Het schatkistje/portfolio/diploma kan je integreren in de klas. Het kan een plaatsje krijgen op de muur. Op die manier is er een link tussen de kinderopvang en de school.
- Je kan als onthaalleerkracht ook aanwezig zijn op het afscheidsfeestje in een kinderopvang in de buurt.

1. ALGEMENE WERKFICHE
2. EVALUATIEFICHE

15. INSPIRATIEFICHE PRESCHOOLACTIVITEITEN OF OUDER-KINDACTIVITEITEN

PRESCHOOLACTIVITEITEN VOOR INSTAPPERS

WAT?

Een preschoolactiviteit is een gezamenlijk wemoment voor ouders en instappers ter voorbereiding van de start op school. Het moment bestaat uit een kennismaking met de school, de onthaalleerkracht en de klas. Nadien nemen de ouders en het kind deel aan een activiteit (knutselen, bewegen, poppenkast, spelen in hoekjes ...) met de leerkracht en de andere kinderen van de klas.

WAAROM?

De preschoolactiviteit is er specifiek voor de starters in de onthaakklas en hun ouders. Tijdens de activiteit is er veel interactie tussen de ouders en de kinderen, wat het netwerk van de ouders versterkt. Tips rond de schoolwerking en opvoeding kunnen tijdens de activiteit aan bod komen. Als ouders bijvoorbeeld anderstalig zijn en hun kind naar het Nederlandstalig onderwijs gaat, kan het hen stimuleren om veel in hun moedertaal te praten met hun kind. Door ouders vroeg te betrekken bij het schoolgebeuren, verhoogt hun vertrouwen in de school en de leerkracht. Deze versterkte vertrouwensband heeft een positieve invloed op het kind.

OUDER-KINDACTIVITEITEN DOORHEEN HET JAAR

WAT?

Ouder-kindactiviteiten zijn activiteiten die je gedurende het hele schooljaar kan organiseren in alle kleuterklassen. Het zijn activiteiten die ouders en kinderen samen doen in de klas of op school.

WAAROM?

Bij ouder-kindactiviteiten ligt de focus vooral op het vergroten van de betrokkenheid en het welbevinden van zowel de leerlingen als de ouders.

HOE?

Preschool- en ouder-kindactiviteiten kunnen verschillende vormen aannemen: voorlezen en verhalen vertellen, knutselen, bewegen, gezelschapspelletjes spelen, samen koken, samen buiten spelen ... De ervaring leert dat bewegen voor velen toegankelijk is.

Tips voor de kinderopvang:

- Neem contact op met scholen in de buurt. Bespreek met hen de mogelijkheden rond preschool- of ouder-kindactiviteiten waarbij de oudste peuters uit de kinderopvang kunnen aansluiten.
- Organiseer zelf een ouder-kindactiviteit met de oudste peuters.

Tips voor de scholen:

- Ouder-kindactiviteiten kan je het hele jaar door organiseren. Op die manier zien ouders hoe hun kind evolueert in de klas en hou je de ouders betrokken.
- Maak foto's van de activiteiten en hang ze uit in de klas of in de gang. Voor kinderen is het leuk om mama en/of papa ook in de klas te zien.
- Denk erover na om de activiteiten open te stellen voor iedereen. Nodig bijvoorbeeld ook ouders en kinderen uit die ingeschreven staan, maar op dat moment nog niet moeten starten. Op die manier is de effectieve start voor deze kinderen niet meer zo nieuw.
- Besteed tijdens de preschoolactiviteiten aandacht aan de vragen en noden van de ouders. De focus ligt op de ontmoeting, niet op de activiteit.
- Nodig een externe partner uit om de activiteit te ondersteunen.

Tips voor de partners:

- Partners kunnen instaan voor de ondersteuning van de leerkracht.
- Partners kunnen extra materiaal voorzien ter ondersteuning van de activiteit.
- Organiseer een activiteit op een leuke locatie (bibliotheek, speeltuin ...). Vertrek samen met alle kinderen en ouders vanuit de klas of spreek erna af in de klas.

1. WERKFICHE PRESCHOOL BEWEGEN

2. EVALUATIEFICHE

3. FICHE UITWERKING PRESCHOOL
BEWEGEN

16. INSPIRATIEFICHE OVERDRACHTSGESPREK OF OVERDRACHTSDOSSIER

WAT?

Een overdrachtdossier is een dossier om voornamelijk kwaliteiten en talenten van een kind in te verzamelen. Respecteer hierbij de privacy van het kind en de ouders en zorg dat het overdrachtdossier geen vooroordelen over het kind doet ontstaan. Vraag daarom altijd eerst toestemming aan de ouders om dit dossier te mogen delen met derden.

Er kan ook een overdrachtsgesprek doorgaan. Dat is gesprek tussen de (pedagogisch) verantwoordelijke van de kinderopvang of de ouders en de (zorg)leerkracht. In het gesprek overloop je samen wie het kind is, waar het kind goed en minder goed in is, wat het kind leuk en minder leuk vindt en wat het heeft geleerd de afgelopen jaren in de opvang. Indien de ouders het gesprek zelf niet voeren of niet aanwezig zijn op het gesprek, is het belangrijk om vooraf af te spreken welke informatie mag doorgegeven worden. Je kan het overdrachtdossier als basis gebruiken voor het overdrachtsgesprek.

WAAROM?

De kinderopvang kan dit overdrachtdossier doorgeven aan de school zodat de school meer informatie heeft over het kind. Dat kan echter alleen met de toestemming van de ouders. Soms geeft de kinderopvang het dossier mee aan de ouders zodat zij zelf kunnen bepalen of ze het al dan niet doorgeven aan de school.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Bespreek met de ouders wat zij verkiezen. Mag je het overdrachtdossier doorgeven aan de school? Doen ze dat liever zelf? Respecteer hun keuze.
- Zorg voor een veilig klimaat tijdens het overdrachtsgesprek. Voer dit vertrouwelijk gesprek in een aparte ruimte zodat ouders zich goed voelen.
- Bevraag de school aan welke informatie zij behoefte hebben, rekening houdend met de wensen van de ouders.

Tips voor de scholen:

- Respecteer de keuze van ouders indien zij ervoor hebben gekozen om het overdrachtdossier niet te delen. Indien er moeilijkheden zijn, kan de vraag later in het schooljaar eens herhaald worden.
- Zorg voor een veilig klimaat tijdens het overdrachtsgesprek. Voer dit vertrouwelijk gesprek in een aparte ruimte zodat ouders zich vertrouwd en goed voelen.
- Geef aan de kinderopvang mee aan welke informatie je behoefte hebt, rekening houdend met de wensen van de ouders.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

17. INSPIRATIEFICHE VRAGENLIJST EN BABELBOOM

VRAGENLIJST

WAT?

Je kan een vragenlijst opstellen met kennismakingsvragen om het kind (en de ouders) te leren kennen.

BABELBOOM

WAT?

De babelboom is een methodiek die wederzijds gesprek stimuleert tijdens individuele contacten. Idealiter draagt de hele school deze methodiek en gebruik je die gedurende de hele schoolcarrière van een kind.

WAAROM?

Ouders kennen hun kind het best. Zij zijn dan ook het eerste aanspreekpunt om informatie te bekomen over het kind. Je kan bijvoorbeeld vragen wat hun kind nodig heeft als het getroost moet worden. Is er een knuffeltje of een liedje waar het kind vrolijk van wordt? Gebruikt het kind nog een tut?

HOE?

Je kan hiervoor werken met een vragenlijst die ouders invullen en daarna met de leerkracht bespreken. Maak in de vragenlijst gebruik van pictogrammen of afbeeldingen.

Voorbeelden van kennismakingsvragen:

- Wat is je kind zijn/haar lievelingskleur?
- Waarmee speelt je kind het liefst?
- Wat is het lievelingseten van je kind?
- Wat heeft je kind heel graag?
- Wat heeft je kind niet zo graag?
- Waarmee wordt je kind het best getroost? Een knuffeltje, liedje, knuffel van de leerkracht?
- Wat vind jij belangrijk dat je kind leert in de klas/op school?

Je kan voor dit gesprek ook de babelboom introduceren. Via kaartjes met ontwikkelingsdomeinen bevroeg je de ouders over hun kind. Deze informatie noteer je in de kruin van de boom.

Bron: Expoo

De boom, met een foto van het kind in, krijgt een leuk plaatsje in de klas. De ouders maken op die manier kennis met de methodiek die, ideaal gezien, wordt doorgetrokken naar de andere leerjaren. De volledige methodiek van de babbelboom vind je terug op de website www.expoo.be.

Voorbeeld kennismaking via ontwikkelingsgebieden:

- Kleine motoriek: oog-handcoördinatie, knippen ...
- Grote motoriek: lopen, zwemmen, schoppen ...
- Sociale competenties: maakt hij/zij snel vriendjes? Hoe is hij/zij in relatie tot anderen?
- Wereldoriëntatie: experimenteren en exploreren. Toont hij/zij interesse in de wereld om zich? Stelt het kind zich vragen (bijvoorbeeld: Wat zien we buiten? Welke dieren zijn er? Hoe groeit een plant?)?
- Taal: verstaat het kind goed wat er gezegd wordt? Kan het kind zichzelf (goed) uitdrukken? Is het kind meertalig?
- Logisch denken en wiskunde: puzzels, cognitieve spelletjes.
- Creativiteit: hoe drukt het kind zich uit? Via tekeningen, muziek, verhalen, knutselen ...
- Zelfvertrouwen: zich goed voelen in zijn/haar vel, welbevinden, nieuwe dingen durven, betrokkenheid.
- Zelfstandigheid: kan hulp vragen, zindelijkheid, brooddoos openen, jas en schoenen aandoen.

Tips voor de kinderopvang:

- Stimuleer ouders om vragenlijsten over hun kind in te vullen of help ouders het gesprek voor te bereiden.
- Maak zelf ook al eens gebruik van de prenten. Op die manier zijn ze herkenbaar voor ouders en kinderen.

Tips voor de scholen:

- Gebruik de vragenlijsten als inspiratie voor het gesprek. Doorloop de vragen niet in een sneltempo, maar open de dialoog met de ouders.
- Geef (anderstalige) ouders de mogelijkheid zaken te noteren (in hun eigen taal).
- Maak een 'nablijvertje': iets dat in de klas kan achterblijven zoals een foto van het kind met zijn ouders in de klas.
- Bij het gebruik van de babbelboom is het belangrijk om op schoolniveau met de neuzen in dezelfde richting te staan. Lees de handleiding van de babbelboom voor meer tips.
- Geef ouders een kopie van de kennismakingsversie van de babbelboom mee. Op die manier leeft de school en de methodiek ook binnen het gezin.
- Voor anderstalige ouders kan je werken met een tolk, bijvoorbeeld een vriend van de ouders, die kan vertalen. Het gebruik van pictogrammen kan zaken ook visueel duidelijk maken. Ouders kunnen ook onderling voor elkaar vertalen. Zoek verbinding met de ouders door enkele woorden in hun taal te leren.

Tips voor de partners:

- Stimuleer ouders om aanwezig te zijn op de eerste schooldag van hun kind.
- Bevraag bij scholen in de buurt welke methodiek zij gebruiken om kinderen te leren kennen en verspreid deze ideeën. Deze methodiek is uitleenbaar is bij OCB.

1. ALGEMENE WERKFICHE
2. EVALUATIEFICHE

18. INSPIRATIEFICHE KENNISMAKINGSGESPREK

WAT?

Een kennismakingsgesprek is, naast een huisbezoek, nog een manier om het kind en de ouders te leren kennen. Het inschrijfmoment kan opgesplitst worden in 2 gesprekken: een eerder zakelijk gesprek en een gesprek met de (zorg)leerkracht om zicht te krijgen op de achtergrond van de ouders en het kind.

Bespreek met de ouders welke informatie belangrijk is om het kind zo goed mogelijk te kunnen begeleiden. Je kan stilstaan bij troostwoorden, dingen die het kind graag doet, het al dan niet zindelijk zijn, de nood om een dutje te kunnen doen ... Laat ouders vertellen. [Je kan Inspiratiefiche 17 'Vragenlijst en babelboom' gebruiken om dit kennismakingsgesprek vorm te geven.](#)

Scholen kunnen kiezen of het kind al dan niet aanwezig is tijdens het gesprek. Indien het kind aanwezig is, leer je meer over de interactie tussen ouders en kind. Bij afwezigheid van het kind kan je je volledig focussen op de ouders.

WAAROM?

Het kennismakingsgesprek is een manier om elkaar te leren kennen en de vragen van de ouders te beantwoorden. Het is belangrijk om van bij de start goed te communiceren met elkaar.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Moedig ouders aan om het gesprek aan te gaan met de leerkracht.

Tips voor de scholen:

- Denk na over hoe je de ouders gaat uitnodigen voor dit gesprek.
- Stel de ouders gerust tijdens het gesprek.
- Sta stil bij wat jij hen wilt vertellen en/of vragen en bij wat de ouders jou kunnen vragen.
- Leer de ouders en het kind kennen.
- Maak tijdens het gesprek een foto van het kind of het hele gezin. Hang deze foto op in de klas. Wanneer het kind start op school, geeft de foto een gevoel van herkenning en veiligheid.
- Ga op zoek naar manieren om te kunnen communiceren met anderstalige gezinnen. Gebruik een tolk, een vriend van de ouders die kan helpen vertalen, gebruik symbolen ...

Tips voor de partners:

- Partners die het gezin kennen, kunnen het kennismakingsgesprek samen met de leerkrachten begeleiden.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

19. INSPIRATIEFICHE HUISBEZOEK

WAT?

Een school kan ervoor kiezen om een huisbezoek te organiseren met gezinnen wiens kind zal starten op school. Tijdens een huisbezoek maak je op een informele manier kennis met de ouders. Het is een kans om de leefwereld van het gezin beter te begrijpen. Als onthaalleerkracht of zorgleerkracht kan je dit eventueel in samenwerking met een partner doen.

Het bezoek hoeft niet per se door te gaan in huis. Sommige gezinnen laten nieuwe mensen liever niet meteen binnen. Het kan dus evengoed een stoepbezoek zijn. Tijdens een huis- of stoepbezoek kan je de ouders en hun kind ook uitnodigen voor een wemoment.

WAAROM?

Ouders ervaren soms drempels of moeilijkheden om zelf de eerste stap te zetten naar de school. Voor deze ouders kan een huisbezoek drempelverlagend zijn omdat de school hen tegemoet treedt. Zeker wanneer nog geen ander kind van hen op de school zit, kan dat een grote meerwaarde bieden.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Moedig ouders aan om het gesprek aan te gaan met de leerkracht.

Tips voor de scholen:

- Bel nieuwe ouders op met de vraag of en wanneer een huisbezoek past.
- Plan dit in na de inschrijving en kort voor het wemoment.
- Huisbezoeken kunnen tijdens de schooluren doorgaan. De zorgleerkracht of kinderbegeleider kan de klas overnemen.
- Neem een participatieve en actieve houding aan. Luister naar de ouders. Erken de ouders in hun rol als opvoeder en ga in gesprek als gelijkwaardige partners.
- Sta stil bij wat jij hen wilt vertellen en/of vragen en bij wat de ouders jou kunnen vragen.
- Geef een rugzakje mee aan de kinderen met bijvoorbeeld een puzzel, kleurplaat, potloden, een foto van de leerkracht en/of de klas in.

Tips voor de partners:

- Partners (zoals Kind en Gezin, inloopteam ...) die het gezin kennen, kunnen de leerkrachten begeleiden bij de huisbezoeken.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

20. INSPIRATIEFICHE SCHOOLVERKENNING

WAT?

Met een schoolverkenning kunnen ouders en kinderen op een speelse manier de school leren kennen. Organiseer bijvoorbeeld een zoektocht of andere activiteit. De verkenning kan zowel vóór de instap als doorheen het schooljaar doorgaan.

WAAROM?

Via een schoolverkenning wordt duidelijk waar de kinderen zullen spelen, waar hun klaslokaal is, waar ze naar het toilet kunnen ... Het maakt de effectieve start op school makkelijker.

Door deze verkenning op een speelse manier in te vullen ontspannen de ouders en het kind sneller in een nieuwe omgeving. Bovendien kunnen ze de leerkracht en andere belangrijke figuren van de school al eens ontmoeten.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Duid de ouders op het belang van een schoolverkenning en moedig ze aan om hierop aanwezig te zijn.

Tips voor de scholen:

- Organiseer als onthaalleerkracht een fotozoektocht voor ouders en kind in de klas. Toon foto's van voorwerpen in de klas die het kind moet zoeken, laat ze de klaspop zoeken, de plek waar de jassen altijd ophangen ... Wanneer het kind zijn klas al wat gewoon is, kan de fotospeurtocht uitgebreid worden naar de school. Kijk zeker eens naar de inspiratiefiche 'Uitwerking schoolverkenning: bingo' bij de werkfiches.
- Denk na over hoe je de schoolverkenning voor jouw klas en school vormgeeft.
- Maak de momenten van schoolverkenning toegankelijk voor ouders door ze aan te bieden op verschillende momenten. Zo hou je rekening met de verschillende gezins- en arbeidssituaties van de ouders.
- Zet in op communicatie: nodig de ouders uit via persoonlijk contact.
- Voor de instappertjes is het fijn als ze tijdens de schoolverkenning hun symbooltje of diertje al mogen kiezen. Zo wennen zij aan hun toekomstige klasje en wennen de kinderen van dat klasje aan de komst van de nieuwe kinderen. De leerkracht kan hen vragen: "Van wie is de schildpad alweer?" "Van Amina. Zij komt na de vakantie bij ons in het klasje."
- Heet de ouders warm welkom met een drankje.

Tips voor de partners:

- Faciliteer het contact tussen scholen en ouders.

1. ALGEMENE WERKFICHE
2. EVALUATIEFICHE
3. UITWERKING SCHOOLVERKENNING: BINGO

21. INSPIRATIEFICHE WENMOMENT

WAT?

Het wenmoment is een moment waar de instapper een uur, halve of volledige dag meedraait met het ritme en de structuur in de klas. Op die manier maakt het kind kennis met de leerkracht, de andere leerlingen en de school.

WAAROM?

Via het wenmoment leert het kind de school en de klaswerking al een beetje kennen. Het maakt de instappers duidelijk waar ze zullen spelen, waar hun klaslokaal is, waar ze naar het toilet gaan ... Het maakt de effectieve start op school dus makkelijker.

HOE?

Een wenmoment gaat vóór de instap door. Het kind kan alleen of samen met andere belangrijke personen (ouders, broers of zussen, grootouders, buddy's (zie [Inspiratiefiche 22 'Buddy op school'](#)) meedraaien in de klas.

Tips voor de kinderopvang:

- Duid de ouders op het belang van een schoolverkenning en moedig ze aan om hierop aanwezig te zijn.

Tips voor de scholen:

- Denk na over hoe je het wenmoment voor jouw klas en school zal vormgeven.
- Maak de wenmomenten toegankelijk voor ouders door ze aan te bieden op verschillende momenten. Zo hou je rekening met de verschillende gezins- en arbeidssituaties van de ouders.
- Zet in op communicatie: nodig de ouders uit via persoonlijk contact.
- Voor de instappers is het fijn als ze tijdens het wenmoment hun symbooltje of diertje al mogen kiezen. Zo wennen zij aan hun toekomstige klasje en wennen de kinderen van dat klasje aan de komst van de nieuwe kinderen. De leerkracht kan hen vragen: 'Van wie is de schildpad alweer?' 'Van Amina. Zij komt na de vakantie bij ons in de klas.'
- Voorzie ruimte voor contact met de ouders. Stel vragen om het kind beter te leren kennen en maak tijd voor de vragen van ouders.

Tips voor de partners:

- Faciliteer het contact tussen scholen en ouders.
- Duid ouders op het belang van een wenmoment en moedig hen aan om hierop aanwezig te zijn.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

22. INSPIRATIEFICHE BUDDY OP SCHOOL

BUDDY'S VOOR KINDEREN

WAT?

Om kinderen vanaf het eerste moment in hun nieuwe omgeving goed te laten voelen, kan je voor een buddysysteem kiezen. Een buddy is een ouder kind binnen de school dat vooral de eerste dagen en weken steun kan bieden. Hij/zij kan de kleuter wegwijzen op school, een rondleiding geven, hem/haar de speelplaats leren kennen ...

De buddy kan een kind zijn uit de kleuterklas of uit de lagere school. Het mag een familielid zijn: broer, zus, nicht of neef ... Dat maakt de brug van thuis naar school vaak nog gemakkelijker.

WAAROM?

Doordat het oudere kind de instapper helpt, kan de overgang voor hem/haar beter verlopen. Het kind kan zich sneller op zijn/haar gemak voelen op de nieuwe school en een grotere betrokkenheid beleven.

BUDDY'S VOOR OUDERS

WAT?

Ook bij ouders kan je het buddysysteem invoeren. Nieuwe ouders komen dan via hun buddy, een andere ouder, te weten wie wat doet op school, welke schoolafspraken er zijn, hoe smartschool of de opvang werkt ... Op die manier leert de nieuwe ouder de school snel kennen.

WAAROM?

Door ouders aan elkaar te koppelen kunnen ze bij elkaar terecht met vragen, onzekerheden en twijfels. Het kan hen ook versterken in hun kracht als opvoeder.

HOE?

Tips voor de kinderopvang:

- Neem contact op met de school waar het kind naartoe gaat zodat er reeds contacten gelegd kunnen worden tussen de ouders en de school en vervolgens tussen de ouders onderling.

Tips voor de scholen:

- Ondersteun de buddy's en laat hen zien hoe ze de instappers (ouders en kinderen) kunnen begeleiden. Laat ze bijvoorbeeld eens helpen in de klas of tijdens de speeltijd.
- Indien de kinderen niet vaak met elkaar in contact komen, kunnen activiteiten georganiseerd worden om hen met elkaar in contact te brengen.
- Je kan ervoor kiezen om 2 buddy's in te schakelen voor enkele kinderen. Zo kunnen de buddy's elkaar ondersteunen.
- Breng ouders in contact met elkaar door een gemeenschappelijke uitnodiging of vraag aan een ouder of hij/zij graag in contact wil komen met een andere ouder.
- Vertrek vanuit de kracht van ouders en kinderen.
- Maak een vacature voor 'buddy'-ouders. Je vindt het 'Voorbeeld buddy voor ouders' in de bijlage.
- Probeer als leerkracht/school aan te voelen welke ouders een klik kunnen hebben. Verbind ouders met elkaar die 'dezelfde taal' spreken.
- Organiseer buddy-activiteiten zodat de buddy's elkaar beter leren kennen.

Tips voor de partners:

- Partners kunnen ontmoetingsmomenten organiseren om de kinderen en ouders samen te brengen.
- Partners kunnen ouders van verschillende scholen samenbrengen om op die manier ervaringen uit te wisselen.

1. VOORBEELD BUDDY VOOR OUDERS
2. ALGEMENE WERKFICHE
3. EVALUATIEFICHE

23. INSPIRATIEFICHE KLASOUDERCAFÉ

WAT?

Een klasoudercafé is gericht naar de ouders van de instappers vóór de schoolstart of op de eerste schooldag van het kind. Tijdens dat babbelmoment kunnen ouders onderling informatie uitwisselen. Het gesprek kan plaatsvinden net voor of net nadat de kinderen worden afgezet in de klas.

WAAROM?

Ouders zijn vaak een belangrijke informatiebron voor elkaar. Door een klasoudercafé te organiseren kan je samen stilstaan bij vragen, bezorgdheden en emoties die ouders ervaren tijdens de eerste schooldag van hun kind. Verder kan je uitleg geven over de dagstructuur en informatie herhalen. Het klasoudercafé biedt ook de mogelijkheid om ouders te bereiken die niet aanwezig waren tijdens het wenmoment.

HOE?

Als de leerkracht van de onthaalklas zich ontfermt over de kinderen, kan het gesprek geleid worden door de zorgleerkracht, de directie, een externe partner ... Het is belangrijk dat iemand van de school aanwezig is tijdens het gesprek om schoolgerelateerde vragen van ouders te kunnen beantwoorden.

Start het gesprek met een kennismaking. Vraag de ouders hoe hun kind heet, wat hun kind graag doet, met welk gevoel ze naar school gekomen zijn, hoe de allereerste kennismaking is verlopen met de school ... Om een gesprek over hun gevoelens te faciliteren, kan je bijvoorbeeld prenten of woorden van emoties op tafel leggen waar ouders naar kunnen verwijzen. Sta zeker stil bij wat de ouders zeggen en draag zorg voor de ouders die het moeilijk hebben. Laat ouders ook met elkaar in gesprek gaan. Zij weten immers hoe het voelt om te starten op school.

Om het verdere gesprek op gang te brengen, kan je gebruik maken van prenten die het schoolverloop weergeven. Verspreid de prenten op een tafel en laat ouders een prent kiezen waarover zij een vraag hebben of meer informatie wensen. Bijvoorbeeld bij de prent van een warme maaltijd kunnen ouders de vraag stellen of warme maaltijden mogelijk zijn op school, hoe dit georganiseerd wordt, hoeveel dit kost ...

Je kan met de ouders overlopen hoe een dag op school eruitziet. Vraag hen wat ze denken dat hun kind graag zou doen of helemaal niet leuk zou vinden. Weten ze waar ze terecht kunnen met vragen, hoe de opvang op school georganiseerd wordt, welke algemene afspraken er zijn ... Allemaal mogelijke onderwerpen om te bespreken.

Om pedagogische thema's te bespreken kan je prenten rond zindelijkheid, slapen op school, gezonde voeding ... erbij nemen. Stel hierbij een aantal vragen: 'Wat lust het kind graag?', 'Wil je kind graag alles zelf doen?', 'Wat vertelt je kind al zelf en in welke taal?'... Laat ouders ervaringen en tips uitwisselen over deze vragen. Je mag gerust ook zelfs tips geven over deze thema's. Dit kan aan de hand van voorbeelden en foto's.

'Mijn dag op school' voor de 1e kleuterklas. Uitgeverij Averbode

Tips voor de kinderopvang:

- Probeer zelf eens aanwezig te zijn op een klasoudercafé van een school in de buurt. Op die manier maak je kennis met de school en hoor je welke informatie ze meegeven. Je kan dan zelf gerichter informatie doorgeven aan ouders wiens kind naar die school gaat.

Tips voor de scholen:

- Maak van een klasoudercafé een gezellig moment door ouders iets aan te bieden om te drinken. Hoe meer ontspannen de ouders zich voelen, hoe groter de kans dat het kind zich ook op zijn gemak voelt. Dit verhoogt de kans op een beter en vlotter verloop van de samenwerking.
- Geef de informatie die je belangrijk vindt, maar maak ook tijd voor het onderling gesprek tussen de ouders.

Tips voor de partners:

- Ook een externe partner kan het klasoudercafé leiden. Het is wel belangrijk dat iemand van de school deelneemt aan het klasoudercafé om herkenbaarheid voor ouders te creëren en ouders correcte informatie over de schoolwerking mee te delen.
- Stimuleer ouders om aanwezig te zijn op het klasoudercafé.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

24. INSPIRATIEFICHE TIPS INSTAPPERS

WAT?

Kleine aanpassingen in de ruimte of in de dagelijkse gewoontes kunnen het makkelijker maken voor een instapper om zich veilig te voelen in de klas.

Enkele ideeën:

- Welkom: foto aan kapstok, eigen stoeltje, symbool (op voorhand laten) kiezen en klaarleggen,...
- Nabijheid: stoeltje vrijhouden dicht bij de juf, steeds fysiek in de buurt blijven,...
- Grotere kinderen laten helpen: vb. wegwijs maken, helpen aankleden, ... (zie [Inspiratiefiche 22 'Buddy op school'](#))
- Ruimte: mogelijkheid voorzien tot 'eenvoudig' spel zoals bijvoorbeeld bakken met droge voeding (rijstkorrels, pasta,...) helpen om rustig te kunnen observeren, ...

Ook binnen de kinderopvang kan je de lijn van nabijheid en geborgenheid doortrekken. Kan een kind jou steeds zien vanuit alle hoeken in de ruimte? Kan een kind geborgenheid vinden in de ruimte? Is er een plek waar ouders rustig kunnen praten en afscheid nemen van hun kind? Zijn er herkenningspunten voor het kind? Is de ruimte overzichtelijk en voorspelbaar voor het kind,....?

WAAROM?

Een kindje dat net instapt in school of kinderopvang, heeft nood aan een gevoel van veiligheid en nabijheid van een hechtingsfiguur. Enkele kleine aanpassingen kunnen de rust en voorspelbaarheid vergroten en ervoor zorgen dat het kind zich niet 'verloren' voelt.

HOE?

Een wenmoment gaat vóór de instap door. Het kind kan alleen of samen met andere belangrijke personen (ouders, broers of zussen, grootouders, buddy's (zie [inspiratiefiche 22 'Buddy op school'](#)) meedraaien in de klas.

Tips voor de kinderopvang:

- Bespreek met de ouders welke acties je onderneemt om nabijheid en geborgenheid te bieden.
- Spreek scholen in de buurt aan: welke symbooltjes gebruiken zij? Werken zij met een fotomuur? Is er afstemming mogelijk?

Tips voor de scholen:

- Spreek kinderopvanginitiatieven uit de buurt aan: welke symbooltjes gebruiken zij? Welke klaspop gebruiken zij? Waar spelen de peuters graag mee?
- Blijf geborgenheid bieden aan kinderen die eerder ingestapt zijn. Ook voor hen verandert er heel wat in de klas bij de start van een nieuw kind.

- Ga in gesprek met ouders over de aanpassingen die jij doet om de starter geborgenheid te bieden. Wat vertelt het kind, waar speelt het graag mee, hebben ouders vragen bij bepaalde materialen...

Tips voor de partners:

- Faciliteer de samenwerking tussen de kinderopvang en de scholen. Ga eens bij elkaar kijken hoe de ander te werk gaat.

1. ALGEMENE WERKFICHE

2. EVALUATIEFICHE

Werkfiches

INLEIDING

Deze werkfiches geven je een aanzet om in de praktijk aan de slag te gaan. Ze volgen de inspiratiefiches op en dienen als ondersteuning bij de voorbereiding en uitwerking van acties of activiteiten. De werkfiches zijn onderverdeeld in drie stappen. Neem de stappen door, schrijf er je eigen uitwerking bij en ga voor goed doordachte acties.

Stap 1

Vooraleer je een activiteit uitwerkt, is het belangrijk stil te staan bij wat je wenst te bereiken. Waarom wil je een activiteit organiseren en voor wie wil je dit doen? Denk nadien pas aan een mogelijke invulling van de activiteit.

Aanvullend kan je dezelfde denkoefening doen voor ouders en kinderen. Wat zouden ouders/kinderen willen zien of doen tijdens de activiteit of waarom zouden ouders/kinderen willen deelnemen? Wissel gedachten uit met collega's of partners over jouw doelstellingen en schrijf dat kort even op. Dat maakt het nadien gemakkelijker om te evalueren.

Stap 2

Bedenk in deze stap hoe je ouders gaat uitnodigen. Ouders bereiken is namelijk niet altijd gemakkelijk. Daarom enkele tips: spreek ouders zo veel mogelijk persoonlijk aan. Hierbij zijn duidelijke affiches sterk ondersteunend. Noteer op deze affiches zeker de naam van de actie, woorden als 'gratis', 'welkom', 'koffie/thee' en het begin- en einduur. In welke taal verspreid je dat? Zet je in op 1 manier van uitnodigen of gebruik je verschillende kanalen? Ga je een reminder sturen?

Stap 3

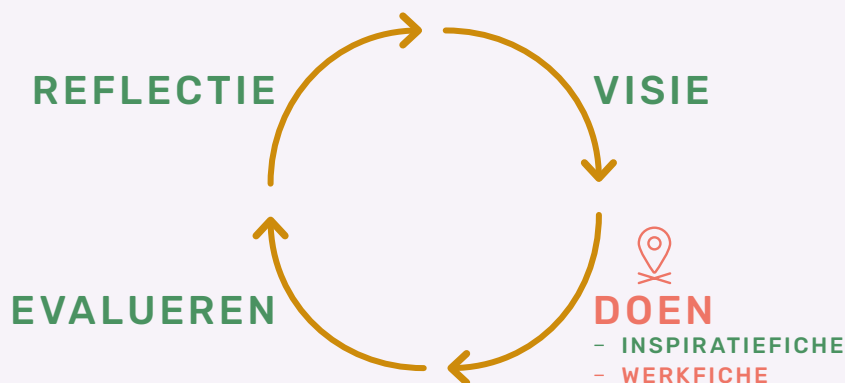
Denk in deze stap na over hoe je de actie of activiteit aanpakt. Eens ouders uitgenodigd zijn, moet je ook weten op welke manier je hen zal integreren bij de activiteit. Het kan voor ouders namelijk onwennig zijn om aan nieuwe activiteiten deel te nemen. Kader daarom de activiteit naar ouders toe, leg steeds kort uit wat de bedoeling is en maak indien nodig praktische afspraken rond bijvoorbeeld taal, soort activiteit, verwachtingen ...

Spreek ook af wie welke taak opneemt: wie verwelkomt de ouders, welke materialen zijn nodig, wie geeft welke informatie, ...

Bepaal de locatie voor de actie of activiteit. De locatie doet meer dan je denkt. Bedenk hoe je de locatie zal aankleden en welk materiaal je daarvoor nodig hebt. Stimuleer de interactie met de ouders. Dat kan bijvoorbeeld door een kringgesprek te voeren.

Last but not least: wees bij het uitvoeren van de actie of activiteit mild voor jezelf. Fouten maken mag. Experimenteer. Probeer en probeer opnieuw.

Succes en veel plezier!

1. ALGEMENE WERKFICHE

1. WAT WIL IK BEREIKEN

- Wat is het doel van deze actie/activiteit?
 - Elkaar leren kennen (ouders, leerkracht, begeleider, kinderen)
 - Afscheid voorbereiden en zachter maken,
 - Mogelijkheid creëren om vragen te stellen
 - Ouders informeren over de klaswerking
 - Uitwisseling tussen ouders faciliteren
 - Ouders/kinderen wegwijs maken
 - Visie en werking weergeven
 - Ouder-kind interactie zien
 - Betrokkenheid bij het schoolgebeuren stimuleren
 - _____

- Wie wil ik bereiken?

- (Groot)ouders
- Kinderen (welke leeftijdscategorie)
- Partners
- _____

- Welke informatie wil ik zeker meegeven?

- Welke verwachtingen heb ik?

- Welke verwachtingen zouden ouders (en kinderen) hebben?

- Zien hoe hun kind zich voelt/gedraagt in een groep
- Andere kinderen/ouders leren kennen
- Een vliegje zijn in de klas
 - Wat gebeurt er?

- Hoe gaat de leerkracht om met de kinderen?

- _____

- Welke reactie zou ik graag zien bij de kinderen/ouders/partners?

- Ouders en kinderen zien genieten
- Warm ouder-kind moment zien
- Ouders die met elkaar in contact gaan
- Ouders die vragen stellen

3. HOE GA IK HET AANPAKKEN?

- Wie neemt welke taak op zich?
 - Wie zet alles klaar? _____
 - Wie ontvangt de ouders/kinderen? _____
 - Wie begeleidt de activiteit? _____
 - Wie voorziet materiaal? _____
 - Wie helpt bij het opruimen? _____
- Hoe zorg ik ervoor dat iedereen zich welkom voelt?
 - Waar kunnen ouders/kinderen wachten? _____
 - Begroet zelf alle ouders/kinderen
 - Is er koffie/thee/water? _____
 - Zijn er voldoende stoelen? _____
 - Wie helpt bij het opruimen? _____
- Hoe betrek ik de ouders en de kinderen?
 - Start met welkomstrondje
 - Laat ruimte om vragen te stellen
 - Voorzie een gezamenlijk introductie- en afsluitmoment
 - _____
- Op welke manier maak ik thema's bespreekbaar?
 - Wat wil je aan bod laten komen/bevragen? _____
 - Werk je met open vragen of zet je een methodiek in (stellingen, verhalen, foto's, videofragmenten, situatieschetsen ...)? _____
 - Voorzie een gezamenlijk introductie- en afsluitmoment
 - _____
- Welke partners kan ik hierbij betrekken?
 - Scholen
 - KDV
 - HvhK
 - Brede School
 - Consultatiebureau
 - Inloopteam
 - _____

Fouten maken
mag, daar kan je
van leren!

2A. WERKFICHE PRESCHOOL BEWEGEN

1. WAT WIL IK BEREIKEN

- Wat is het doel van deze actie/activiteit?
 - Warme transitie creëren tussen thuis en school
 - Samen bewegen
 - Samen plezier beleven
 - Ouders betrekken bij het schoolgebeuren
 - Ouders en kinderen een idee geven van wat er in de klas gebeurt
 - Ongedwongen kennis laten maken met elkaar

- Wie wil ik (zeker) bereiken?

- Welke verwachtingen heb ik?

- Welke verwachtingen zouden ouders/kinderen hebben?

- Welke reactie wens ik van de kinderen/de ouders/partners?

NOTITIES

2. HOE GA IK OUDERS EN KINDEREN BEREIKEN/UITNODIGEN?

- Spreek ouders op school aan (indien er een broertje/zusje op school zit).
- Informeer ouders al bij het inschrijven.
- Voorzie visuele ondersteuning (flyer, affiche, foto, filmpje ...).
- Neem nieuwe ouders mee in de nieuwsbrieven/mailings van de school.
- Bel ouders op en nodig hen persoonlijk uit.
- Stuur ter herinnering een sms of WhatsAppbericht.
- Pols bij ouders die niet komen naar de reden.

- Hang foto's van de activiteit in de gang om anderen te informeren/stimuleren.

- _____

NOTITIES

3. HOE GA IK HET AANPAKKEN?

- Wie neemt welke taak op zich?

- Wie voorziet het materiaal? _____
- Wie zet alles klaar? _____
- Wie ontvangt de ouders/kinderen? _____
- Wie begeleidt de activiteit? _____
- Wie helpt bij het opruimen? _____
- _____

- Hoe zorg ik ervoor dat iedereen zich welkom voelt?

- Waar kunnen ouders/kinderen wachten? _____
- Begroet zelf alle ouders/kinderen
- Is er koffie/thee/water? _____
- Zijn er voldoende stoelen? _____
- Wie helpt bij het opruimen? _____
- is er materiaal voor iedereen? _____

- Hoe pak ik het beweegmoment aan?

- Start bv. met een opwarmingsoefening en sluit af met een relaxerend moment

- Hoe betrek ik de ouders en de kinderen?

- Start met welkomstrondje en een korte introductie van de activiteit en zorg ook voor een gezamenlijk afsluitmoment.

- Welke partners kan ik hierbij betrekken?

- Hopon
- KDV
- HvhK
- Brede School
- Consultatiebureau
- Inloopteam
- _____

Fouten maken
mag, daar kan je
van leren!

NOTITIES

2B. UITWERKING PRESCHOOL BEWEGEN

1. OPWARMING

Materiaal:

- Knuffel

Oefeningen:

- We nemen de knuffel vast in de beide handen. We bewegen met de knuffel boven ons hoofd, van rechts naar links, rond ons lichaam, door de benen, ...
- We liggen met onze rug op de grond en rollen de knuffel van boven naar beneden, van ons hoofd naar onze tenen.
- We steken de knuffel tussen onze benen en tillen hem op. We gaan in een cirkel liggen en geven hem door met onze handen en benen.

2. KERN

Materiaal:

- Krantenpropjes, linten en lege flessen

Oefeningen:

Elk kind krijgt een krantenpropje. Het doet hier volgende acties mee

- Vanuit ruglig het propje met de beide benen heffen
- Ga in een kring op de buik liggen en duw de propjes die in het midden liggen weg (versterken rugspieren)
- Schuif of blaas de propjes naar elkaar toe
- Maak een start en finishlijn door linten. Bij start kruipen de kinderen naar de finishlijn en duwen het propje met hun neus verder.
- Ieder kind krijgt een lege fles. We spelen golf met de propjes.

3. RELAXATIE

Materiaal:

- zachte voorwerpen (knuffel, verfborstel, veertjes, doekjes, linten ...).

Oefeningen:

Relaxatie met zachte voorwerpen. De kinderen liggen op de rug. Neem zachte voorwerpen en streel hiermee het gelaat, hoofd, armen, benen, buik en rug.

NOTITIES

3A. WERKFICHE SCHOLENWANDELING/ SCHOLENMARKT

1. WAT WIL IK BEREIKEN

- Wat is het doel van deze actie/activiteit?
 - Ouders kennis laten maken met scholen in de buurt
 - Ouders informeren over het inschrijvingsbeleid
 - Ouders betrekken in het hele schoolgebeuren
 - Ouders ondersteunen bij de schoolkeuze
 - Ouders sensibiliseren over het belang van vroeg inschrijven
 - Ouders kennis laten maken met de school (directie, leerkrachten, klas, werking, etc.).
 - Uitwisseling tussen ouders mogelijk maken/faciliteren ...
 - _____

- Welke verwachtingen heb ik?

- Hoeveel en welke ouders wil ik bereiken?

- Welke informatie wil ik zeker meegeven met de ouders?

- Wat wil ik te weten komen over de toekomstige ouders?

- Hoe wens ik dat de samenwerking met de partners verloopt?

- Welke reactie wens ik van de ouders/partners/kinderen?

2. HOE GA IK OUDERS (EN KINDEREN) UITNODIGEN?

- Grote affiche en ondersteunende flyers met vermelding van de clusterwandeling, datum, duidelijke uren, kaartje van de buurt ...
- Online: website van school/KDV, gemeente, OCMW, GC, Facebook ...
- Ouders via partners laten doorverwijzen. Informeer partners tijdig en sensibiliseer om zoveel mogelijk ouders te bereiken.
- Face to face.
- _____

NOTITIES

3. HOE GA IK HET AANPAKKEN?

- Welke scholen participeren?

- Hoeveel scholen kunnen er per voormiddag bezocht worden (afstand tussen scholen is bepalend)?

- Wordt er zowel een infomoment als een rondleiding aangeboden?

- Welke locatie kan gebruikt worden?
 - Zaal in GC
 - Gemeente
 - Sporthal
 - _____
- Hoe kan een standje aangekleed worden?
 - Foto's van de school (kleuterklassen)
 - Klaspop
 - Tekeningen van kinderen
 - _____
- Welke informatie geef ik tijdens het infomoment/infostand?
 - Welke waarden wil de school de kinderen leren
 - Hoe worden kinderen beoordeeld
 - Hoe wordt er omgegaan met meertaligheid
 - Hoeveel kost een schooljaar

Wat zijn de troeven van de school

- Wie neemt welke taak op zich?

Directie

Leerkracht(en)

Zorgcoördinator

- Worden er spelen op de speelplaats, in de klas of tijdens de markt aangeboden voor de kinderen?

- Welke partners kan ik hierbij betrekken?

HvhK

Hopon

Brede School

Preventiedienst

3B. UITWERKING SCHOOLVERKENNING: KLASSENJACHT

1. WAT WIL IK BEREIKEN

- Op een interactieve manier ouders met kinderen laten kennismaken met de school en het schoolteam.

2. HOE GA IK OUDERS (EN KINDEREN) UITNODIGEN?

- Ouders en kinderen worden uitgenodigd via de gebruikelijke kanalen op school. Om een idee te hebben van het aantal deelnemers vragen we hen op voorhand in te schrijven. Elk gezin vermeldt hierbij de naam en klas van hun oudste kind op school.
- De ouders persoonlijk aanspreken aan de schoolpoort bij het brengen of ophalen van de kinderen geeft een extra stimulans om deel te nemen aan de activiteit. Daarnaast volgen de klassieke brief, de online uitnodiging, flyers en affiches op school om het gebeuren verder aan te kondigen.
- Elke leerkracht speelt een actieve rol binnen deze actie. Iedereen is betrokken bij het uitwerken van de activiteit en kan tijdens zijn/haar taak z'n persoonlijke toets inbrengen bij de ontvangst van de ouders.

NOTITIES

3. HOE GA IK HET AANPAKKEN?

- Elk deelnemend gezin krijgt een kaart. Per klasgroep heeft de kaart een bepaalde kleur. De klasgroep waartoe het oudste kind van het gezin behoort bepaalt de kleur van hun kaart.
- Aan de ingang van de school worden de gezinnen verwelkomd door de directie en zorgcoördinator.
- De aanwezigen worden bij aankomst aangevinkt op de klaslijst(en). Naast de naam van het oudste kind komt een extra teken.
- Elk gezin krijgt een korte toelichting van het spel.
- Het te volgen parcours heeft als startpunt de klas waar de leerling vorig schooljaar zat. Het spel bestaat uit allerlei opdrachten. Door het parcours te volgen worden de deelnemers doorheen de hele school geloodst. Bij elke opdracht in een lokaal is de leerkracht van de klas aanwezig om indien nodig te ondersteunen bij de opdracht.
- De laatste opdracht van het spel voeren de deelnemers uit in de huidige klas van het oudste kind

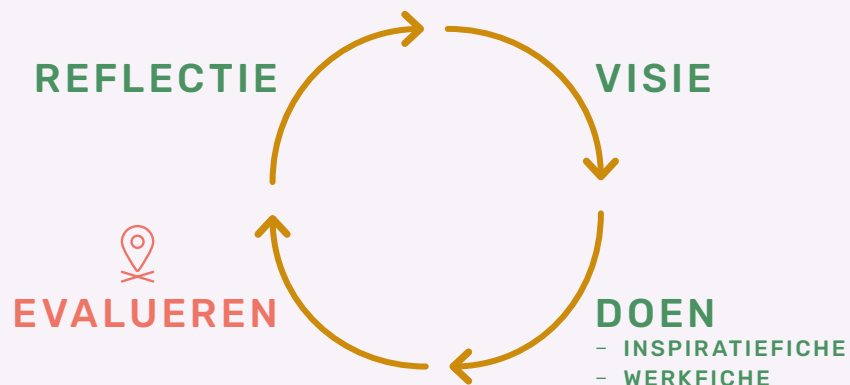
Evaluatiefiches

INLEIDING

Om de actie voor te bereiden en uit te werken heb je de inspiratie- en werkfiches uit dit draaiboek gebruikt. Deze evaluatiefiche volgt op de actie die je organiseerde.

Het is belangrijk om na te denken over hoe je bepaalde acties vormgeeft en waarom je zaken al dan niet doet. Sta even stil bij het verloop van de actie, zowel inhoudelijk als praktisch. Je kan acties aanpassen, verdiepen of uitbreiden om de transitie voor instappers nog warmer te maken.

We starten de evaluatiefiche met een aantal algemene vragen en zoomen dan dieper in op verschillende aspecten die bij de organisatie van een (geslaagde) activiteit aan bod kunnen komen. Via deze fiche kan je nagaan hoe de activiteit voor jou verlopen is. Je vindt ook vragen terug waarmee je ouders en partners kunt bevragen. Geef hen de fiche niet, maar ga in dialoog om antwoorden te krijgen. Indien er andere betrokkenen waren, bevrage hen dan ook om zo volledig mogelijk te zijn.

EVALUATIEVRAGEN VOOR KINDEROPVANG/SCHOLEN

1. UITNODIGEN

- Op welke manier heb ik de ouders uitgenodigd? Wat stond er in de uitnodiging?

- Heb ik gebruik gemaakt van materiaal en visuele ondersteuning?

- Wist ik op voorhand wie aanwezig ging zijn?

- Waren deze mensen effectief aanwezig?

- Wist ik op voorhand welke talen er zouden gesproken worden? Was er nood aan vertaling? Wie kan ik hiervoor vragen?

- Hoe ga ik de ouders informeren die niet aanwezig waren?

2. INHOUDELIJK

- Heb ik de doelstelling bereikt? Moet de doelstelling aangepast of anders geformuleerd worden?

- Wat vond ik aangenaam en neem ik dus zeker mee voor een volgende keer?

- Zijn er zaken die ik vergeten ben? Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik dat niet vergeet in de toekomst?

- Heb ik alle informatie die ik wou meegeven kunnen brengen?

- Wat vond ik moeilijk en hoe kan ik dat aanpassen?

-
-
- Heb ik gepolst naar de beleving van ouders/kinderen tijdens de activiteit? Hoe? Wat neem ik hieruit mee?

-
-
- Hoe verliep het contact met ouders? Heb ik elke ouder individueel kunnen aanspreken?

-
-
- Hoe verliep het contact tussen ouders? Kan ik dat anders aanpakken?

-
-
- Op welke drempels ben ik gebotst? Hoe ben ik hiermee omgegaan? Hoe zou ik hier in het vervolg mee kunnen omgaan? Wat/wie kan me helpen?
-
-

3. DE ACTIE/DE ACTIVITEIT

- Is het moment verlopen zoals ik verwacht had? Heb ik een bepaalde leidraad gevolgd?
-
-

- Welke reactie van een ouder/kind/partner blijft me bij?
-
-

- Wat wil ik behouden na de activiteit? Waar ben ik het meest trots op?
-
-

- Wat wil ik aanpassen of toevoegen aan de activiteit?
-
-

- Wat wil ik weglaten na de activiteit?
-
-

- Hebben de ouders voldoende informatie kunnen delen met mij/met elkaar? Hoe kan ik dat te weten komen? (zie verder, 'Evaluatievragen voor ouders')
-
-

- Heb ik elke ouder individueel bevroegd over zijn/haar kind? Was deze informatie voldoende?

Heb ik een duidelijk beeld over het kind?
Indien neen, wat maakt dat dit me niet gelukt is en wat kan ik nog meer doen?

- Volstaat 1 actie om het kind en de ouders voor te bereiden op de stap naar school? Vind ik dat er meerdere acties nodig zijn?

- Zijn er nog momenten waarop ik zo'n actie kan laten doorgaan (feesten, activiteiten met de opvang/school ...)?

4. SAMENWERKING

- Heb ik samenwerking/ondersteuning ervaren van collega's, zorg en directie?

- Wordt er interesse getoond voor mijn acties?

- Zijn er externe partners waarmee ik zou kunnen/willen samenwerken (scholen, K&G, Brede school, HvhK)?

- Wat verwacht ik van de samenwerking met de partners?

- Is er een samenwerking met de school/kinderopvanginitiatieven en de partners?

NOTITIES

EVALUATIEVRAGEN VOOR PARTNERS

1. UITNODIGEN

- Op welke manier heb ik de ouders uitgenodigd?

- Heb ik gebruik gemaakt van materiaal en visuele ondersteuning?

- Wat stond er in de uitnodiging?

- Wist ik op voorhand wie aanwezig ging zijn?

- Waren deze mensen effectief aanwezig?

- Wist ik op voorhand welke talen er zouden gesproken worden? Was er nood aan vertaling? Wie kan ik hiervoor vragen?

2. INHOUDELIJK

- Heb ik de doelstelling bereikt? Moet de doelstelling aangepast of anders geformuleerd worden?

- Heb ik alle informatie die ik wou meegeven kunnen brengen?

- Zijn er zaken die ik vergeten ben? Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik dat niet vergeet in de toekomst?

- Wat vond ik aangenaam en neem ik dus zeker mee voor een volgende keer?

- Wat vond ik moeilijk en hoe zal ik dat aanpassen?

- Heb ik gepolst naar de beleving van ouders/kinderen tijdens de activiteit? Hoe? Wat neem ik hieruit mee?

- Hoe verliep het contact met ouders?

- Op welke drempels ben ik gebotst? Hoe ben ik hiermee omgegaan? Hoe zou ik hier in het vervolg mee kunnen omgaan? Wat/wie kan me helpen?

3. DE ACTIE/DE ACTIVITEIT

- Hebben de ouders voldoende informatie kunnen delen met mij? Hoe kan ik dat te weten komen? (zie verder, 'Evaluatievragen voor ouders')

- Vind ik dat er meerdere acties nodig zijn?

- Zijn er nog momenten waarop ik zo'n actie kan laten doorgaan (terugkomdag, maandelijks ...)?

- Is het moment verlopen zoals ik verwacht had? Heb ik een bepaalde leidraad gevolgd?

- Wat wil ik behouden na de activiteit? Waar ben ik het meest trots op?

- Wat wil ik weglaten na de activiteit?

- Wat wil ik aanpassen of toevoegen aan de activiteit?

EVALUATIEVRAGEN VOOR OUDERS

Deze evaluatievragen kan je op verschillende manieren overlopen. Je kan individueel in gesprek gaan met ouders of de vragen overlopen in een kringgesprek. Het is niet de bedoeling deze als een vragenlijst te geven aan de ouders. Het is belangrijker om in gesprek te gaan met hen.

1. UITNODIGING

- Was je voldoende geïnformeerd met de uitnodiging die je ontving? Werd je liever op een andere manier uitgenodigd?

- Werd je aangesproken door de uitnodiging? Werd je voldoende aangemoedigd om te komen met je kind?

- Begreep je de uitnodiging? Wat kon volgens jou anders?

- Paste het tijdstip (dag, uur) voor jou?

2. ACTIVITEIT - BELEVING

- Vond je de activiteit zinvol?

- Had je bepaalde verwachtingen

- Is het verlopen zoals je verwacht had?

- Voelde je je welkom? Wat heeft hiervoor gezorgd?

- Voelde je je op je gemak? Wat heeft hiervoor gezorgd?

- Wat vond je fijn om te horen?

- Heb je kennisgemaakt met andere ouders? Vind je dat leuk/zinvol?

3. ACTIVITEIT - INHOUDELIJK

- Had je op voorhand vragen? Zijn deze beantwoord?

- Was alles duidelijk?

- Weet je bij wie je terecht kan mocht je nog vragen hebben?

- Heb je nu zicht op hoe een schooldag er voor je kind zal uitzien?

- Weet je wie welke taak op zich neemt (directie, leerkracht, zorg)?

4. JE KIND

- Hoe heeft je kind de activiteit beleefd?

- Had je kind bepaalde verwachtingen? Is het verlopen zoals je kind verwacht had?

- Denk je dat deze activiteit een verschil maakt voor je kind?

- Denk je dat 1 activiteit volstaat voor je kind?

Reflectiefiche

Je ziet het zo voor je. 1 september: ouders aan de schoolpoort die een stille traan wegvegen en hard huilende kinderen die de hand van mama of papa niet willen loslaten. Over die eerste dag naar school is al veel geschreven. Mogen we stellen dat 'kort afscheid nemen' of 'learn it the hard way', de beste methode is om de tranen snel onder controle te krijgen? Horen tranen daar per definitie bij?

Zowel voor de kinderen, ouders als voor de kinderbegeleiders/ leerkrachten brengt een eerste schooldag onrust en stress met zich mee. Kinderen stappen een nieuwe wereld binnen waar alles onbekend en anders is dan in hun eigen vertrouwde omgeving. Het is voor hen een belangrijk transitie moment. In deze transitie zijn wij, professionals, voor kinderen en ouders een gids. We helpen hen wegwijs maken, we informeren, inspireren en ondersteunen. We gaan samen op verkenning en bieden hulp indien nodig.

Het draaiboek 'warme transitie' is een instrument, een leidraad voor warme wen- en instapmomenten en tal van andere inspirerende acties. Om dit zo goed mogelijk voor te bereiden, bieden we werkfiches aan. De inspiratiefiches moedigen iedereen aan om acties uit te proberen. Om op een later tijdstip stil te staan bij hoe het verliep, doe je beroep op de 'evaluatiefiche'.

Deze fiches laten jullie nadenken, reflecteren en uitwisselen.

- Wat betekent een warme transitie voor jou/jullie?
- Wat hebben kinderen/ouders/ begeleiders/leerkrachten nodig om een transitie op een warme, veilige manier te doorlopen?
- Hoe uit een warme overgang zich in de praktijk?
- Waar sta(an) jij/jullie voor?
- Wat wil(len) jij/jullie nog realiseren en waarom?
- ...

We moedigen jullie aan hierover met collega's, partners en ouders, samen na te denken. Sta bij deze vragen even stil. Via deze fiche zetten we een denkproces in gang. Denk dus vooral met de school/KDV/ als partner na over wat transities voor jou/jullie betekenen en hoe je hierin als gids kan optreden.

Een algemene visie rond warme transitie of oudersamenwerking bieden we bewust niet aan. We zijn er van overtuigd dat deze kan en mag variëren per setting.

Doorheen het draaiboek tonen we, a.d.h.v. een cirkelmodel, welke fases doorlopen worden. We staan stil bij **doen** (inspiratiefiche, werkfiche), **evaluatie** en **reflectie**. We dagen jullie uit om een eigen **visie** rond warme transitie te ontwikkelen. Een vertrekpunt kan een actie zijn. Ervaring leert dat hieruit allerlei vragen, inzichten, bedenkingen en ideeën naar boven komen.

Of doe het andersom. Vertrek bij een goed doordachte, gedeelde visie om van daaruit in te zetten op allerlei acties. Een wisselwerking tussen visieontwikkeling en praktijkacties is aan te raden. Inzetten op acties en nadenken over beleid gaan voor ons hand in hand. Visie zonder actie is dagdromen. Actie zonder visie is miserie. Probeer, wissel uit, koppel terug, sta stil bij wat je wil bereiken en probeer opnieuw. Werken aan warme transitie is een proces dat nooit af is. Normaal toch?

Een visie en beleid rond 'ouderbetrokkenheid en wennen' in functie van een warme transitie biedt mooie kansen om wederkerig te zijn. Daarom is het van belang duidelijk en goed onder woorden te brengen waarom je voor oudersamenwerking en bijvoorbeeld wederkerige wenmomenten kiest. Diverse organisaties binnen onderwijs (zoals OCB) en welzijn (zoals OIB) staan ter beschikking om hun expertise te delen, hier samen met jou/jullie over na te denken en mee aan de slag te gaan.

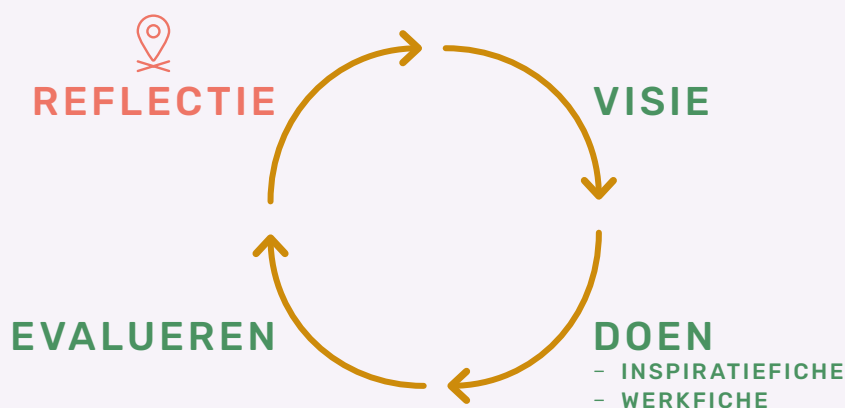

REFLECTIE

Enkele vragen om bij stil te staan:

WERKEN AAN WARME TRANSITIE

- Wat zijn voordelen op korte en op lange termijn aan het werken rond warme transitie? Zie je ook nadelen?
- Wat betekent een warme overgang voor jou?
- Wat hebben kinderen/ouders/professionals nodig om zich veilig te voelen in een nieuwe situatie?
- Hoe kan je kinderen/ouders in transitie vanuit jouw setting ondersteunen?
- Hoe maken kinderen en hun ouders kennis met de opvang, de school, de leerkracht, het concept 'school'?
- Wat zijn de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen binnen de huidige aanpak rond transitie? Hoe denken de ouders (kinderen) hierover?
- Wat wil je bereiken in de samenwerking met ouders? Informeren van ouders, ouders leren kennen, actieve deelname van ouders aan activiteiten, verbinding tussen ouders, wederzijdse begeleiding van kinderen? Hoe denken ouders (kinderen) hierover?
- Hoe kan je wederzijdse verwachtingen duidelijk maken? Wat willen jullie bereiken, waar wordt gezamenlijk naartoe gewerkt? Wie doet wat en wat hebben jullie daarvoor nodig?
- Welke rol hebben ouders in de ontwikkeling, het onderwijs, de vorming van hun kind?
- Hoe werk je aan een vertrouwensband met ouders? Hoe kunnen we ouders met elkaar verbinden?

078 15 25 35
(24/24 – 7/7)
02 421 79 91

www.i-mens.be
info@i-mens.be

Tramstraat 61
9052 Zwijnaarde

A&M Hellinckxstraat 45
1083 Ganshoren

